

Lietuvos Respublikos Seimo narės
prof. habil. dr. Vilijos Targamadzės veikla
2023 m.

Švietimas – raktas į ateitį

2023 m. dirbta šiuose Seimo komitetuose, komisijose, frakcijoje,
parlamentinėse grupėse:

- Švietimo ir mokslo komiteto narė
- Laisvės premijų komisijos narė
- Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ narė
- Laikinosios Etno bičiulių grupės narė
- Laikinosios Jaunimo pilietinio patriotinio ugdymo grupės narė
- Laikinosios Maldos grupės narė
- Laikinosios Seimo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo grupės pirmininkė
- Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupės pirmininko pavaduotoja
- Tarpparlamentinių ryšių su Sakartvelu grupės pirmininko pavaduotoja

Gerbiamieji Lietuvos žmonės, prabėgo dar vieneri metai. Kiekvienam mūsų jie buvo skirtingi, atnešę naujų patirčių. Vienos jų džiaugsmingos, kitos galbūt suteikė liūdesio akimirų, bet visos jos – mūsų gyvenimo dalis.

Įvairūs 2023-ieji buvo ir man. Seime tarsi kaleidoskope krito idėjos, sumanymai, situacijos, įvykiai, dėlėjosi vaizdai. Vieni skaidresni ir šviesesni, kiti migloti ir tamsoki arba net nubloškiantys į pilkąją zoną. Įvairiaspalviai metai! Ką ir bepasakysi... Todėl įvertinti juos gan keblu – juk šalia pozityvių dalykų buvo ir kitokių.

Man, kaip daugeliui žmonių, ypač įstrigo paskutinė rudens sesijos savaitė – dviejų LRS narių apkaltos: įvykusi Petro Gražulio ir neįvykusi Vytauto Gapšio.

Tiek vertinant kaltinimus, tiek rezultatus, sudėtinga paaiškinti šias apkaltas. Pirmiausia, jos ne-
logiškos nei turiniu, nei Seimo narių sprendimo požiūriu. Vienaip ar kitaip balsavę Seimo nariai turi savo argumentus. Savaitė buvo sunki ne tik psichologiniu požiūriu, bet ir atsakomybės už asmeninį sprendimą, nes reikėjo realiai įvertinti situaciją. Kitaip tariant, sprendimai priimti, bet tai, mano gal-
va, neprisideda prie Seimo prestižo.

Praėjusiais metais dirbau įvairiose sferose – teisėkūros laukas platus, be to, kiekvienas spren-
dimas – didžiulė atsakomybė, nes jie visi turi įtakos valstybei ir kiekvienam šalies gyventojui. Ži-
noma, mano pagrindinis veiklos baras, kaip ir anksčiau, taip ir 2023-iaisiais, buvo švietimas ir mokslas, socialiniai bei kultūriniai klausimai. Nuveikti darbai atsispindės pateiktoje ataskaitoje.

2023 metais tęsiau darbą Seimo Švietimo ir mokslo komitete. Tiesa, jau ne kaip pirmininko pa-
vaduotoja. Demokratų frakcijai „Vardan Lietuvos“ trūko vienos šimtosios komiteto pirmininko
pavaduotojo kvotai. Manau, kad esminė priežastis buvo ne ta. Toje situacijoje išvelgiau ir pozity-
viąją pusę – nukrito atsakomybės našta už vieningesnę opozicijos veiklą šiame komitete.

Kadangi save priskiriu dar nelegalizuotai Švietimo partijai (lot. partis – dalis), praėjusius metus
bendradarbiau su įvairių švietimo sričių atstovais ir, atliepdama realias situacijas, kėliau klau-
simus, siūliau sprendimus parlamentinei kontrolei, komitetams, įvairioms darbo grupėms ir kt. Apie
tai kalbėjau Vyriausybės valandose, plenariniuose posėdžiuose. Klausimai ir pasisakymai buvo su-
siję ne tik su švietimu ar mokslu, bet ir su kitomis gyvenimo sritimis.

Be Švietimo ir mokslo komiteto, dalyvavau Seimo Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ veikloje, dirbau keliose laikinosiose Seimo grupėse, komisijose ir kt. Taip pat esu LETA – Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos narė.

Be abejo, vertinant 2023-ųjų veiklą, galima rasti ir nepanaudotų galimybių, tačiau stengiuosi iš klaidų mokytis ir ugdytis politikei reikalingų kompetencijų, jas jungiant su mokslininkės patirtimi, nes tokia sinergija leidžia pasiekti geresnių rezultatų.

Nuoširdžiai dėkoju kartu dirbusiems padėjėjams ir patarėjams, švietimo ir mokslo žmonėms, padėjusiems įžvelgti realias situacijas ir bandyti jas taisyti.

Nuoširdus dėkui visiems, dirbusiems drauge, nes bendradarbiaujant, net ir būnant opozicijoje, pavyko pasiekti tam tikrų rezultatų.

Pagarbiai
prof. habil. dr. Vilija Targamadžė

Saugotojas Lietuvos Respublikos Seimo archyvas, F. Nr. 2, ap. 24SK, apsk. Nr. XIII-030-S20230209-DB-1630, foto-nuotraukos autorė Džoja Gunda Barysaitė.

ĮSTATYMŲ LEIDYBA

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 68 straipsnyje teigiama, kad „Įstatymų leidybos iniciatyvos teisė Seime priklauso Seimo nariams, Respublikos Prezidentui ir Vyriausybei“. Taigi, kiekvieno Seimo nario pareiga teikti įstatymų projektus, pasiūlymus.

Saugotojas Lietuvos Respublikos Seimo archyvas, F. Nr. 2, ap. 24SK, apsk. Nr. XIII-030-S20230321-OP-3869, fotonuotraukos autorė Olga Posaškova.

2016–2020 m. kadencijos Seimo I–VI sesijose (2020 11 13–2024 0309) priimti teisės aktai:¹

Iniciatorius	Priimti įstatymai	Priimti nutarimai	Priimti kiti teisės aktai	Iš viso priimta
Respublikos Prezidentas	51	80	0	131
Prezidentas (Vyriausybė)	44	0	0	44
Vyriausybė	1171	60	0	1231
Seimo nariai	575	433	55	1063
Iš viso:	1841	573	55	2469

¹ https://www.lrs.lt/sip/getFile3?p_fid=71798

Priimti 138 ES teisės aktai

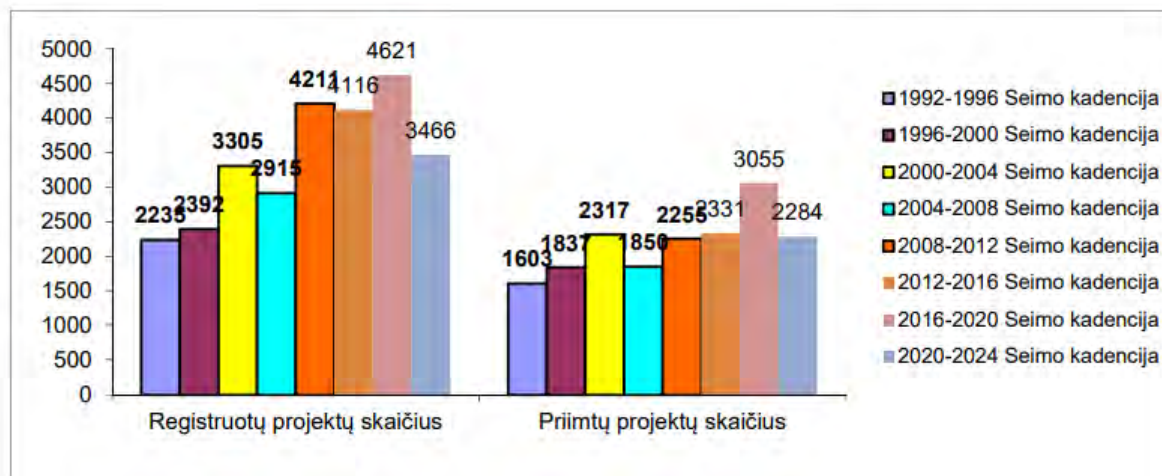
Ypatingos skubos tvarka buvo priimti 28 teisės aktai:

20 įstatymų ir 8 nutarimai

Skubos tvarka buvo priimti 368 teisės aktai:

359 įstatymai, 5 ratifikavimo įstatymai, 4 nutarimai

Registruotų ir priimtų teisės aktų projektų skaičius

Seimo 2020–2024 m. registruotų ir priimtų teisės aktų projektų skaičius nedaug kuo skiriasi nuo ankstesnėse Seimo kadencijose registruotų ir priimtų projektų skaičiaus.

Istatymų projektų svarstymai ir Seimo narės V. Targamadzės iniciatyvos

2023 metais kartu su Seimo nariais pateikti 42 teisės aktų projektai

Nuo opozicijos idėjos iki projekto įregistravimo

Vienas iš sudėtingiausių Seime svarstomų klausimų buvo ir lieka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (2011 m. kovo 17 d. redakcija) 43 straipsnio 7 dalies nuostata, kad „Mokykla bendrojo ugdymo programas gali vykdyti, jei atitinka Vyriausybės patvirtintose Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse nustatytus bendruosius ir specialiuosius kriterijus“. Mes, Seimo nariai, kreipėmės į Konstitucinę teisimą, prašydami ištirti teisinio reguliavimo, susijusio su Vyriausybės įgaliojimais, kriterijų, lemiančių savivaldybių mokyklų reorganizavimą ar likvidavimą, atitiktį Konstitucijai.

Konstitucinis teismas 2023 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. KT40-N4/2023² pripažino, kad Švietimo įstatymo 43 straipsnio 7 dalies nuostata – „Mokykla bendrojo ugdymo programas gali vykdyti, jei atitinka Vyriausybės patvirtintose Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse nustatytus bendruosius ir specialiuosius kriterijus“ tiek, kiek ja Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesta nustatyti savivaldybių bendrojo ugdymo mokykloms taikomus bendruosius ir specialiuosius kriterijus, **prieštarauja** Lietuvos Respublikos Konstitucijos 40 straipsnio 1 daliai, 41 straipsnio 2 daliai, 120 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2023 m. gegužės 23 d. Seimo posėdyje³ Švietimo, mokslo ir sporto ministrė J. Šiugždinienė pristatė Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių keitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2759, Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2760, Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761 (toliau – Įstatymo projektas).

Konstitucinis Teismas pripažino, kad ši Švietimo įstatymo nuostata, kai kriterijai nustatomi Vyriausybės nutarimu, o ne įstatymu, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Kriterijai turi būti nustatyti įstatymu. Konstitucinis Teismas nenagrinėjo tinklo taisyklių ir pačios kriterijų kokybės ir niekaip nesiūlė jų koreguoti. Taigi, šis projektas yra labiau techninis kriterijų iš tinklo taisyklių perkėlimas. Juo siūloma bendruosius ir specialiuosius kriterijus, kuriuos atitinkančios mokyklos gali vykdyti bendrojo ugdymo programas, perkelti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo ir nustatyti Švietimo įstatymo projekte keičiamo 43 straipsnio 8–15 dalyse. Nustatytais atvejais mokykloms, klasėms, kuriose mokinių skaičius neatitinka Vyriausybės nustatyto mažiausio ir (ar) didžiausio leistino mokinių skaičiaus, mokymo lėšos iš valstybės biudžeto neskiriamos arba skiriamos lėšos mažinamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

² <https://lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta2840/content>

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/a4ca7f10fa0811edbc0bd16e3a4d3b97>

Posėdžio metu atkreipiau dalyvių dėmesį, kad ministrė labai teisingai nurodė, kad iš taisyklių perkeliamos pagrindinės idėjos, ir akcentavau, jog ne dėl to mes, 57 Seimo nariai, kreipėmės į Konstitucinį Teismą, ne dėl to, kad tai perkeltume. Atvirai kalbant, nėra net aiškių kriterijų ir netgi nepilnų komplektų klasių finansavimo principų. Aš jau nekalbu apie tai, kad Vilnijos krašte lietuviškos gimnazijos sunyks ir kad tai nukreipta ne į regionų stiprinimą, o į jų skurdinimą. Jūs žiūrėkite, kaip jūs diferencijuojate mokyklas! Pavyzdžiui, privačių mokyklų ugdymas (ne valstybinėje mokykloje) grindžiamas savitos pedagoginės sistemos samprata, tačiau unifikuojamos valstybinės ir savivaldybių mokyklos. Tai – absoliutus *nonsensas*!

Po pateikimo balsuota, ar pritarti šiems projektams. Rezultatai: *už – 69, prieš – 9, susilaikė 23. Pritarta. Užsiregistravo 101 Seimo narys.*

Deja, į opozicijos atstovų nuomonę nebuvo atsižvelgta, valdančiųjų balsų dauguma minėto įstatymo projekto pateikimui – pritarta.

Tvirtinant 2023 birželio 14 d. Švietimo ir mokslo komiteto darbotvarkę, paprašyta atidėti su Konstitucinio Teismo sprendimu susijusių Švietimo įstatymo keitimų svarstymą. Į prašymą ir vėl neatsižvelgta.

Kartu su Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariais E. Jovaiša, I. Kačinskaite-Urboniene, L. Nagiene, A. Norkiene, B. Pietkiewicz parengėme atskirą nuomonę „Dėl Seimo Švietimo ir mokslo komitete svarstomo Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 IR 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) bei lydinčiųjų projektų projekto Nr. XIVP-2760(2), projekto Nr. XIVP-2761(2)⁴“ ir *prašėme stabdyti aukščiau minėtų Švietimo įstatymo keitimų projektų svarstymą bei sprendimų priėmimą Švietimo ir mokslo komitete iki šių metų Seimo rudens sesijos, prašėme sudaryti specialią darbo grupę, kuri minėtiems įstatymo projektams parengtų aiškias siūlymų formuluotes.*

2023 m. birželio 20 d.⁵ Seimo posėdyje, toliau svarstant Įstatymo projektą, Seimo narys E. Jovaiša perskaitė atskirą šešių Švietimo ir mokslo komiteto narių nuomonę.

Seimo posėdyje šiuo klausimu ir aš išsakiau savo poziciją, viešai teiraudamasi, ar bus vykdoma antiregioninė politika, dar labiau aktyvinanti mokyklų, ypač gimnazijų, naikinimą regionuose.

Mokyklų kriterijų įvardinimas Švietimo įstatyme yra be galo svarbus, nes, jais remiantis, bus nustatomi formaliojo švietimo programos vykdančių mokyklų tinklo kūrimo taisyklių kriterijai.

Priminiau, kad regionuose taip pat gyvena vaikai ir kad jiems irgi turi būti garantuotas ugdymas ir ugdymasis, kad jis turi būti prieinamas. Griaunu mitą, kad jie gaus tokį patį kokybišką ugdymą. Argumentai: nesutvarkyta infrastruktūra, jie negaus konsultacijų. Ne vieną kartą mačiau apsiverkusį vaiką dėl šios priežasties – autobusiukas nelaukia, vaikas nedalyvaus konsultacijose ir dėl to praras švietimo pagalbą. Mažos mokyklos nėra blogis!

Reikėtų dar diskutuoti apie bendruosius bei specialiuosius kriterijus ir, įvertinus jų adekvatumą, įstatymu įtvirtinti mokyklų tinklo plėtotės poveikį skirtingoms savivaldybėms. Taigi, dar reikia dalykiškų diskusijų. Kviečiu ir merus, ir Savivaldybių asociaciją, ir tėvų organizacijas, ir visus nebūti abejingiems, nes antiregioniniai kriterijai gana negatyviai paveiks regionų vystymąsi.

⁴<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/a3e359100c4011ee9be7e853187c02dc?positionInSearchResults=10&searchModelUUID=974755d7-1915-4890-82d0-1719c59a609d>

⁵ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/eec7b9600f9e11ee9ac6bb8cb9c06455>

2023 m. lapkričio 13 d. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija raštu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pakeitimų projektų“ derinimui pateikė LRV nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektus.

2023 m. lapkričio 17 d. raštu SN (T1)-S-4 kreipiasi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją. Kreipimosi objektas – „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto“. Įvertinusi Projekto 2 priede *nustatomą III ir IV gimnazijos klasėse didžiausią (30) ir mažiausią (21) mokinių skaičių*, pasiūliau sudaryti galimybę savivaldybėms tarybų sprendimu leisti analogiškai kaip ir nevalstybinėse mokyklose formuoti III ir IV gimnazijų klases ir tais atvejais, jei nėra 21 mokinio. Argumentas: nevalstybinėje bendrojo ugdymo mokykloje klasių dydį nustato savininkas (dalyvių susirinkimas), vadinasi, ir savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose (gimnazijos III ir IV klasėse) didžiausią ir mažiausią mokinių skaičių irgi turi nustatyti savininkas (dalyvių susirinkimas). Be to, pasiūliau, kad iš valstybės biudžeto skiriamos mokymo lėšos proporcingai būtų mažinamos Vyriausybės nustatyta tvarka arba savivaldybės mokyklos savininkas (dalyvių susirinkimas) bendrojo ugdymo mokyklai papildomai skirtų mokymo lėšų.

2023 m. gruodžio 20 d. LR Vyriausybė nutarimu Nr. 995 patvirtino Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtus *Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių pakeitimus (toliau – Tinklo taisyklės)*.

Patvirtintose Tinklo taisyklėse nustatyta, kad mažiausias mokinių skaičius klasėje vidurinio ugdymo programoje – 21 mokinytis. 12 mokinių klasės gali būti steigiamos gimnazijų skyriuose, Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybių teritorijose esančiose vienintelėse gimnazijose, kur mokymas vyksta lietuvių kalba, ir vienintelėje savivaldybės teritorijoje esančioje gimnazijoje ir kt.

2024 m. sausio 3 d. inicijavau Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 43 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto⁶ parengimą, kuriuo siūloma sudaryti galimybę savivaldybėms tarybų sprendimu leisti formuoti III ir IV gimnazijų klases, jeigu nėra 21 mokinio klasėje, bet mokinių skaičius pagrindinio ugdymo antrosios dalies klasėse atitinka arba viršija mažiausią leistiną normą.

Švietimo įstatymo 67 straipsnio 1 dalyje siūloma iš valstybės biudžeto skiriamas mokymo lėšas proporcingai mažinti valstybinių ar savivaldybių mokyklų klasėms, kuriose ugdoma pagal bendrojo ugdymo programas ir kuriose mokinių skaičius neatitinka šio įstatymo 43 straipsnio 8 dalies 7 ir 8 punktuose nurodyto leidžiamo mažiausio mokinių skaičiaus klasėje kriterijaus.

⁶ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/9a53d010aa0011ee8172b53a675305ab?jfwid=-2iobrsver>

Seimo narės inicijuoti įstatymų projektai:

Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 13 str. VIII-450 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

<https://dvs.lrs.lt/DocLogix/Common/Form.aspx?ID=10323183&VersionID=743542&Referrer=fd0f7d9-64cd-4291-84b0-9f48c14c41e0>

Įstatymo projektu siūloma Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme įteisinti nuostatą, kad formaliojo profesinio mokymo mokomoji kalba yra lietuvių kalba.

Visos bendrąjį ugdymą teikiančios mokyklos privalo užtikrinti valstybinės kalbos mokėjimą, atitinkantį švietimo ir mokslo ministro patvirtintų bendrųjų programų reikalavimus (Švietimo įstatymo 30 str., 7 d.).

Mokslo ir studijų įstatyme nurodyta, kad valstybinėse aukštosiose mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba. Profesinio mokymo įstatyme dėstomoji kalba tose mokyklose neregamentuota.

Priėmus įstatymo projektą, lietuvių kalba Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme būtų įteisinta kaip formaliojo profesinio mokymo mokomoji kalba.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3045

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/10131d8048b611ee8185e4f3ad07094a>

Įstatymo projektu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 59 straipsnio 2 dalį ir nustatyti atvejus, kai asmuo, baigęs Ugdymo mokslų arba Verslo ir viešosios vadybos studijų kryptių grupių magistrantūros studijas ir studijų metu įgijęs švietimo vadybos, lyderystės žinių ir gebėjimų, pakartotinai nevertinamas dėl tų pačių kompetencijų.

Pakartotinis tų pačių kompetencijų vertinimas diskredituoja magistrantūros studijų programas bei jų rezultatus ir sukelia abejonių aukštojo universitetinio mokslo kokybę, todėl įstatymo projektu siūloma nevertinti asmenų, kurie baigė Ugdymo mokslų arba Verslo ir viešosios vadybos studijų kryptių grupių magistrantūros studijas ir studijų metu įgijo švietimo vadybos, lyderystės žinių ir gebėjimų.

Įstatymo projekto priėmimas leistų į ugdymo įstaigų vadovų pareigas pretenduoti be papildomo kompetencijų testo žmonėms, baigusiems ugdymo, mokslo ar verslo ir viešosios vadybos studijų kryptių magistrantūros studijas.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Pasiūlymas dėl Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-198 pakeitimo projekto.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/d47f47207d5411eeaedfbb6d38423c2d>

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-198 pakeitimo įstatymo projekto 2 priedo II skyriuje neapibrėžta fizinio ugdymo mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir / arba priešmokyklinio ugdymo programas, pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų ir darbo krūvio sandara.

Nesant teisinio pagrindo, švietimo įstaigų vadovai susiduria su problemomis, susijusiomis su fizinio ugdymo mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir / arba priešmokyklinio ugdymo programas, įdarbinimu, jų darbo apmokėjimu.

Pasiūlymu siekiama nustatyti fizinio ugdymo mokytojų, kaip ir meninio ugdymo pedagogų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir / arba priešmokyklinio ugdymo programas, pareiginės algos pastoviosios dalies koeficiento ir darbo krūvio sandarą.

Seimo Švietimo ir mokslo komitetas pateiktam pasiūlymui pritarė 2023 m. lapkričio 15 d. posėdyje, o Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas – 2023 m. lapkričio 29 d. posėdyje.

Tačiau gruodžio 1 d. Seimo narė Jurgita Šiugždinienė įregistravo pasiūlymą, kad fizinio ugdymo mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programą, nereikia papildomo reglamentavimo jų darbo apmokėjimui keisti.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas 2023 m. gruodžio 5 d. posėdyje pritarė Jurgitos Šiugždinienės pateiktam pasiūlymui. Valdantieji pademonstravo savo galią.

Kartu su Seimo nariais pateikti įstatymų projektai:

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas XIVP-3102

[https://e-seimas.](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/4eda87f0587011ee8e3cc6ee348ebf6d?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=e95ab174-d2fd-4a5a-8ecb-f9fe7219d3bd)

[lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/4eda87f0587011ee8e3cc6ee348ebf6d?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=e95ab174-d2fd-4a5a-8ecb-f9fe7219d3bd](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/4eda87f0587011ee8e3cc6ee348ebf6d?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=e95ab174-d2fd-4a5a-8ecb-f9fe7219d3bd)

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sprendimu gyvenimo įgūdžių programa yra vienodai privaloma visiems moksleiviams. Tėvai negali laisvai pasirinkti alternatyvių ugdymo modelių, susijusių su doroviniu vaikų auklėjimu, pvz., lytiškumo ugdymu. Mat, gyvenimo įgūdžių programa atitinka tėvų įsitikinimus. Tuo tarpu dorinis ugdymas (tikybos ir etikos pamokos), remiantis švietimo įstatymo 31 straipsniu, tėvų pasirenkamas pagal jų įsitikinimus (kai vaikui nėra 14 metų) arba pačių moksleivių nuo 14 metų. Šiuo metu dorinio ugdymo programose lytiškumo ugdymo dalis nėra integruota. Ji dėstoma atskirai pagal visiems vienodai privalomą programą.

Priėmus įstatymo projektą, bus įtvirtinta norma, kad į dorinio ugdymo (tikybos ir etikos) programas integruojamas socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo komponentas, susijęs su moksleivio lytiškumo ugdymu. Taigi, tėvai, pagal savo įsitikinimus rinkdami savo vaikui dorinį ugdymą (etiką arba tikybą), kartu pasirinks ir jų įsitikinimus atitinkantį lytiškumo ugdymą.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 67 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas XIVP-3204

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/7b7be7a06cf111eea182def3ac5c11d6>

Įstatymo projektu siūloma neformaliajam vaikų švietimui nustatyti skiriamų lėšų dydžio matą, kuris taptų bazine socialine išmoka. Jos dydį tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, remdamasi Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymu nustatyta tvarka. Be to, įstatymo projektu siūloma vienam vaikui per mėnesį skirti ir mokėti ne mažesnę nei 1,45 bazinės socialinės išmokos dydžio išmoką, t. y. 71,05 Eur per mėnesį vienam vaikui.

Priėmus įstatymo projektą, būtų sudarytos pakankamos finansinės galimybės vaikų dalyvavimui neformaliojo švietimo veiklose skatinti.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 14, 28, 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas XIVP-3419

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/a07a45909a6b11eea70ce7cabd08f150>

Švietimo įstatymas numato, kad mokiniai priimami į bendrojo ugdymo mokyklas mokytis pagal priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, tik atsižvelgiant į priskirtą teritoriją. Dabartinis reguliavimas numato, kad visos mokyklos privalo gebėti ugdyti bet kurių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius. Tačiau visi suvokiame, kad šio įstatymo punkto, vertinant esamą situaciją ir perspektyvą, neįmanoma pasiekti visose švietimo įstaigose.

Švietimo įstatymo pakeitimu siūloma numatyti, kad pedagoginės psichologinės tarnybos, atlikusios mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą, atskirais atvejais rekomenduotų tėvams pasirinkti vaikui ugdyti specialiąją klasę (grupę). Įteisinus įstatymo korekciją, pedagoginės psichologinės tarnybos būtų įpareigojamos tėvams suteikti daugiau informacijos, reikalingos priimti atsakingam sprendimui dėl ugdymo(si) formos parinkimo vaikui.

Nauju teisiniu reguliavimu įtvirtinama prievolė mokyklos vadovui ir savininko teises bei pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalininkų susirinkimui) ar jos įgaliotam asmeniui užtikrinti, kad specialiųjų ugdymosi poreikių turinčio mokinio ugdymas vyktų maksimaliai atliepiant jo išgales.

Priėmus Įstatymo projektą, būtų sukurtos teisinės prielaidos, esant konkrečioms sąlygoms, didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui siūlyti rinktis savivaldybės teritorijoje esančią specialią mokyklą, galinčią geriau atliepti šiuos mokinio poreikius. Taip pat būtų nustatomas pavėžėjimo paslaugų teikimas, kai taikomos šio papildymo nuostatos.

Pritarta pateikimui, svarstymas – VIII (pavasario) sesijoje.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5¹ ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3385

[https://e-](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/fc55ba309e6b11ee8172b53a675305ab?positionInSearchResults=1&searchModelUID=3adc6c67-6116-4488-924d-6471d4c602f9)

[seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/fc55ba309e6b11ee8172b53a675305ab?positionInSearchResults=1&searchModelUID=3adc6c67-6116-4488-924d-6471d4c602f9](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/fc55ba309e6b11ee8172b53a675305ab?positionInSearchResults=1&searchModelUID=3adc6c67-6116-4488-924d-6471d4c602f9)

Šiuo metu Švietimo įstatyme nenurodomos priežastys, dėl kurių švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovas gali būti atšauktas iš pareigų.

Siūloma papildyti Švietimo įstatymą, nurodant priežastis švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovui atšaukti iš pareigų ir nustatant atšaukimo iš pareigų tvarką.

Pritarta pateikimui.

Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 5, 46¹, 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2451

[https://e-seimas.](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/f6dec7c0b72d11ed924fd817f8fa798e?positionInSearchResults=2&searchModelUID=0f7f2c14-36c9-4c4d-8ae5-8344d8c0fe38)

[lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/f6dec7c0b72d11ed924fd817f8fa798e?positionInSearchResults=2&searchModelUID=0f7f2c14-36c9-4c4d-8ae5-8344d8c0fe38](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/f6dec7c0b72d11ed924fd817f8fa798e?positionInSearchResults=2&searchModelUID=0f7f2c14-36c9-4c4d-8ae5-8344d8c0fe38)

Šiuo metu pelno mokesčio tarifo 5 % dydis taikomas įmonėms, dirbančioms pagal individualios įmonės statusą, kuriose dirba iki 10 darbuotojų ir metinė apyvarta neviršija 300 tūkst. eurų. Projektu siūloma šį skaičių padidinti nuo 300 tūkst. iki 445 tūkst. Paskutiniu metu 300 tūkst. eurų buvo nustatyta 2014 metais.

Priėmus įstatymo projektą, pelno mokesčio tarifo 5 % dydis įmonėms būtų taikomas nuo 445 tūkst. eurų.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Darbo kodekso 115 ir 122 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2605

[https://e-seimas.](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/89a653b0d1dd11ed9b3c9397e1236c2a?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=a7a30350-0649-4af5-9704-34ee9d4e0488)

[lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/89a653b0d1dd11ed9b3c9397e1236c2a?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=a7a30350-0649-4af5-9704-34ee9d4e0488](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/89a653b0d1dd11ed9b3c9397e1236c2a?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=a7a30350-0649-4af5-9704-34ee9d4e0488)

Vienas iš pagrindinių šiuolaikinio žmogaus iššūkių yra nuovargis darbe, jis gali nulemti ir perdegimą, ligas, net rimtas problemas šeimose. Didžiausią spaudimą darbo rinkoje jaučia žmonės, kurie dirba pagal suminį darbo grafiką. Kaip jūs žinote, įprastas darbo režimas yra 8 darbo valandos. Mes visi taip dirbame. Viršvalandžiai apmokami papildomai Darbo kodekso numatyta tvarka. Tačiau, remiantis Valstybinės darbo inspekcijos duomenimis, praeitais metais iš 12 tūkst. patikrintų įmonių apie 3–3,5 tūkst. taikė suminę apskaitą. Suminė darbo laiko apskaita atsirado, būtent, dėl to, kad kažkas nenori mokėti viršvalandžių ar kitokiais būdais atsiskaityti. Parengtu įstatymo projektu siūloma, kad suminė darbo laiko apskaita, esant būtinumui, būtų įvedama atskiruose nepertraukiamai veikiančių įmonių, įstaigų ar organizacijų padaliniuose (filialuose ar atstovybėse) arba veikloje, susijusioje su nepertraukiamų paslaugų teikimu ar nenutrūkstama gamyba, todėl reikalaujančioje nuolatinio darbuotojų buvimo, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę.

Priėmus įstatymo projektą, būtų mažinamas darbuotojų darbo krūvis, o darbo (pamainų) grafikai sudaromi taip, kad nepažeistų maksimaliojo savaitinio keturiasdešimt aštuonių valandų darbo ribų, o per septynių paeiliui einančių dienų laikotarpį darbuotojui būtų suteiktas bent keturiasdešimt aštuonių valandų nepertraukiamojo poilsio laikas.

Po pateikimo pritaria.

Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 28 ir 35 straipsnių pakeitimo ir papildymo 22¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2295

[https://e-seimas](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/baa11090474411ee8185e4f3ad07094a?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=111d7ca4-0366-4ffe-91b2-3d6a9ea9129a)

[lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/baa11090474411ee8185e4f3ad07094a?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=111d7ca4-0366-4ffe-91b2-3d6a9ea9129a](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/baa11090474411ee8185e4f3ad07094a?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=111d7ca4-0366-4ffe-91b2-3d6a9ea9129a)

Nauju teisiniu reglamentu siūloma LR TPI numatytas sąvokas papildyti valstybės poreikiams rezervuotų teritorijų sąvoka, taip užtikrinant teisinio aiškumo reikalavimą. Taip pat siūloma LR TPI IV skirsnį papildyti 22¹ straipsniu, numatant informacijos apie teritorijų rezervavimą valstybei svarbiems projektams viešinimo tvarką. Įteisinta savivaldybių ir seniūnijų, kurių teritorijose valstybei svarbiems projektams yra rezervuotos teritorijos, pareiga apie tą rezervavimą paskelbti savo internetinėse svetainėse ir seniūnijų skelbimų lentose.

Taip pat viešojo administravimo subjektams, priimančioms sprendimus dėl teritorijų planavimo, numatoma pareiga informuoti privačius investuotojus, fizinius ir juridinius asmenis apie galimas rizikas, plėtojant nekilnojamąjį turtą rezervuotose valstybės poreikiams teritorijose.

Priėmus įstatymo projektą, asmenims būtų sudaromos sąlygos laiku susipažinti su parengtais dokumentais bei tinkamai įvertinti teritorijų rezervavimo teisinės pasekmes.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Socialinės paramos mokiniams įstatymo Nr. X-686 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-977(2)

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/documentSearch/lt>

Nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. visose mokyklose, įskaitant ikimokyklinio ugdymo įstaigas, teisę į nemokamus pietus turi visi ikimokyklinukai, pirmokai ir antrokai. Visuotinis mokinių nemokamas maitinimas mokyklose vertinamas teigiamai: mažėja socialinė atskirtis; ugdomi sveikos mitybos įpročiai, valgymo kultūra, mokiniai tampa savarankiškesni. Įstatymo projektu siūloma didinti nemokamą maitinimą gaunančių mokinių aprėptį, t. y. visose mokyklose nemokamus pietus, nevertinant pajamų, skirti ir aukštesnėje klasėje besimokantiems pradinukams.

Priėmus įstatymo projektą, nemokamus pietus gautų mokiniai, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą trečiojoje klasėje.

Grąžinta iniciatoriams tobulinti.

Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių bei nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo projektas Nr. XIVP-2658

<https://e-seimas>

[lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/aa1288b0df8111eda305cb3bdf2af4d8?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=a6a13f61-ab43-491e-8377-6cd8a6f61de2](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/aa1288b0df8111eda305cb3bdf2af4d8?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=a6a13f61-ab43-491e-8377-6cd8a6f61de2)

Dalis įvairioms išmokoms svarbių bazinių dydžių (bazinė socialinė išmoka, šalpos pensijų bazė, tikslinių kompensacijų bazė, valstybės remiamos pajamos) procentiniu santykiu susieti su minimalių vartojimų poreikių dydžiu (toliau – MVPD). MVPD kasmet naujai perskaičiuojamas, tačiau gana daug atsiliekant nuo einamojo laikotarpio. Tai sukuria didžiulių problemų įvairių išmokų gavėjams, ypač kai dominuoja tokia didelė infliacija, kokią turime 2022–2023 metais. Įstatymo keitimu numatoma apskaičiuoti MVPD, taikant laikotarpį nuo praėjusių metų III ketvirčio iki einamųjų metų II ketvirčio, t. y. iki einamųjų metų rugsėjo 30 d. Be to, skaičiavimo formulėje siūloma vadovautis Lietuvos banko skelbiama vidutinės metinės infliacijos (SVKIP) prognoze, apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI), būtent, remiantis ateinančių metų birželio mėnesio lūkesčiu. Siūlomas pakeitimas MVPD skaičiuoti vienu ketvirčiu anksčiau, nustatant ne ateinančių, bet einamųjų metų MVPD, leis optimizuoti šį rodiklį, paankstinant jį trimis ketvirčiais.

Priėmus šį įstatymo projektą, būtų sprendžiama socialinės neteisybės situacija, kai dėl netinkamos socialinių išmokų indeksacijos, augant infliacijai, labiausiai nukenčia pažeidžiamiausios visuomenės grupės.

Projektas atmetas.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3037

<https://e-seimas>

[lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/d19c1600457d11ee96d3d2217e347cf6?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=b62882b2-b52d-4d08-9a78-8aa07a97503b](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/d19c1600457d11ee96d3d2217e347cf6?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=b62882b2-b52d-4d08-9a78-8aa07a97503b)

Nauju teisiniu reglamentavimu siūloma pakeisti Lietuvos socialinio draudimo pensijų įstatymo 23 straipsnio 2-ąją dalį, papildant ją nuostata, kad, gavus išankstinę pensiją, senatvės pensija mažinama įstatyme nustatytu dydžiu tol, kol apskaičiuotos senatvės pensijos dydžio ir išmokėtos sumažintos senatvės pensijos išmokos skirtumo bendra suma prilygsta visų išmokėtų išankstinės senatvės pensijos išmokų sumai.

Priėmus įstatymo projektą, bus sumažintas socialinis neteisingumas, panaikintas „baudimo iki gyvos galvos“ principas ir apkarpytas žemiau skurdo ribos gyvenančių asmenų skaičius.

2023 m. gruodžio 21 d. pateikta LR Vyriausybės (Nr.986) *išvada – nepritarti*.

Su visais pateiktais teisės aktų projektais galima susipažinti:

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=39293&p_k=1&p_kade_id=9&p_smn_id=1353&p1=2

Seimo narės pateikti pasiūlymai, svarstant 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą

Pasiūlymas: Skirti Švietimo mokslo ir sporto ministerijai 6 mln. eurų mokykliniams autobusams pirkti.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/a4dfac00716d11eeadbcc0bf53e6c339>

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 768 „Dėl mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“⁷, įteisin-tos „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės“ (toliau – Taisyk-lės). Savivaldybės turėjo reorganizuoti ir / ar uždaryti mokyklas. Nuo 2024 m. pradedamas įgyven-dinti įtraukusias ugdymas, tad mokykloms reikės užtikrinti saugų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pavėžėjimą. Dėl šių ir kitų Taisyklių reikalavimų, žymiai padaugėjo pavežamų mokinių skaičius. Iš savivaldybių tai pareikalavo didesnių finansinių išteklių.

Iki 2021 m. savivaldybėms didele parama tapdavo valstybės vykdoma Geltonųjų autobusų programa, kai Švietimo, mokslo ir sporto ministerija centralizuotai pirkdavo autobusus ir paskirsty-davo savivaldybių mokykloms.

Po svarstymo nepritarta.

Pasiūlymas: Skirti papildomai lėšų mokytojų, dėstytojų, mokslininkų tyrėjų, švietimo pagal-bos specialistų atlyginimams didinti, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų politinių partijų *Susitarimą dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030)*.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/8eea3e9171a611eeadbcc0bf53e6c339>

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, pristatydama 2023 m. šalies ir savivaldybių švietimo būklę, pažymėjo, kad, *lyginant 2021 m. ir 2022 m. reikšmes, matyti, kad mokytojų vidutinio darbo užmokesčio dalis nuo šalies vidutinio darbo užmokesčio sumažėjo 0,7 proc. punkto ir 2022 m. siekė 113,3 proc., t. y. buvo 16,7 proc. punkto mažesnė nei 2024 m. siekinys. Jei išliktų šiuo metu fiksuo-jama tendencija, būtų sudėtinga tikėtis 2024 m. pasiekti Susitarime dėl Lietuvos švietimo politikos (2021) iškeltą siekinį. Atkreiptinas dėmesys, kad, Švietimo valdymo informacinės sistemos duome-nimis, 2022–2023 m. m. 59,53% bendrojo ugdymo mokytojų mokyklose dirbo daugiau nei 1 eta-tu. Taigi, pedagogai, siekdami gauti didesnę atlyginimą, dirba didesniu nei 1 etato darbo krūviu, o tai, be abejo, turi įtakos, apskaičiuojant visos šalies mokytojų vidutinį atlyginimą.*

Seimo narė nurodė galimus šaltinius: 2024 m. pabaigoje planuojamas apie 300 mln. eurų lėšų likutis, skirtas 2025 m. pradžios valstybės piniginių išteklių srautams ir / ar Valstybės biudžeto viršplaninėms pajamoms bei skolintoms lėšoms subalansuoti, sumažinti skolinimosi išlaidas juridi-niams asmenims.

Po svarstymo nepritarta.

⁷ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.402875/ShIyhsYZXj>

Pasiūlymas: Skirti 30 mln. eurų Vilniaus miesto savivaldybei ugdymo įstaigų plėtrai Vilniaus mieste.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/3795a7c0716e11eeadbcc0bf53e6c339>

Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 31 d. sprendime Nr. 1-902 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2025 metų bendrojo plano patvirtinimo“ įteisinta Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2025 metų bendrajame plane numatyta idėja, kad savivaldybės mokyklose mokysis 2025–2026 mokslo metais 76 000 mokinių, 2027–2028 mokslo metais – 78 721 mokinių.

Vilniaus mieste trūksta ikimokyklinio ugdymo vietų darželiuose, kai kuriose seniūnijose veikiančios bendrojo ugdymo mokyklos dirba viršydamos savo maksimalų projektinį pajėgumą.

Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2015–2016 m. m. mokėsi 64 433 mokiniai, 2022–2023 m. m. – 82 337, 2023–2024 m. m. mokosi 85 635, tad mokinių per 2015–2024 m. laikotarpį padaugėjo net 21 202.

Po svarstymo nepritarta.

Kartu su Seimo nariais pateikti pasiūlymai dėl 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto:

Pasiūlymas: Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloms 2024 metams numatyti papildomai 245 mln. Eur finansavimą.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/eed5a5b072ff11eeadbcc0bf53e6c339>

2021 m. rugsėjo 1 d. pasirašytas Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų politinių partijų susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos 2021–2030 m. (toliau – Susitarimas) numato tolygų finansavimo didinimą mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) veikloms. Šiuo metu Projekte numatytas finansavimas sudaro vos 0,43 proc. BVP. Tai beveik perpus mažiau nei Susitarime fiksuotas dydis.

Po svarstymo nepritarta.

Pasiūlymas: 4 mln. eurų didinti 2024 m. valstybės biudžeto asignavimus Viešajai įstaigai Medijų rėmimo fondui.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/b6e55f6077dc11eeadbcc0bf53e6c339>

Viešajai įstaigai Medijų rėmimo fondui yra numatytas 5 mln. Eur finansavimas (iš jų 250 tūkst. Eur darbo užmokesčiui). Siekiant racionalaus ir pagrįsto visuomenei ir valstybei reikšmingo, kokybiško, etiško ir politiškai neutralaus visuomenės informavimo priemonių turinio kūrimo bei sklaidos finansavimo, būtina didinti VŠĮ Medijų rėmimo fondą. Priešingu atveju šis fondas bus tik formalus, negalintis lemti reikšmingo pokyčio žiniasklaidoje.

Po svarstymo nepritarta.

Pasiūlymas: 5,7 mln. eurų didinti 2024 m. valstybės biudžeto asignavimus Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai darbo užmokesčio fondo didinimui.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/5ef207f18e9711eea791d94269904d9b>

Prokuratūra yra valstybės institucija, kuri padeda užtikrinti teisėtumą ir teismui vykdyti teisingumą. Lietuvos Respublikos Konstitucija įpareigoja prokurorus įstatymų numatytais atvejais ginti asmens, visuomenės ir valstybės teises bei teisėtus interesus. Paminėtina, kad prokurorams taikomi aukšti profesinės veiklos kokybės reikalavimai, jų atliekamos funkcijos yra labai atsakingos. Prokuratūra užduotis vykdo vadovaudamasi aukščiausiais profesinės veiklos kokybės ir veiksmingumo kriterijais, formuoja žmogaus teises ir laisves užtikrinančią baudžiamojo persekiojimo ir viešojo intereso gynimo praktiką, gina ir saugo teisinės valstybės principus.

Po svarstymo nepritarta.

Pasiūlymas: Nemokamiems pradinukų pietums 2024 m. numatyti papildomai **5 mln. eurų**.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/169fd9608f5911eea791d94269904d9b>

Nuo 2021 rugsėjo 1 d. nemokamas maitinimas pradėtas teikti ir antrojoje klasėje besimokantiems mokiniams. Deja, nuo to laiko programa plečiama nebuvo ir nemokamą maitinimą gauna tik priešmokyklinės bei pirmos ir antros klasės vaikai. Siekiant ir toliau mažinti socialinę atskirtį ir mokinių diferenciaciją, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. nemokamus pietus, nevertinant pajamų, papildomai skirti mokiniams, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą trečiojoje klasėje.

Po svarstymo nepritarta.

Pasiūlymas: Vaikų dienos centrų finansavimui 2024 m. papildomai numatyti **0,95 mln. eurų**.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/2dbdd380902c11eea791d94269904d9b>

Vaikų dienos centrai – viena populiariausių ir įvairiausių pagalbą vaikams ir jų šeimoms teikianti socialinės priežiūros paslauga, per daugelį metų išvystyta ir teikiama visoje Lietuvoje, dažniausiai nevyriausybinių organizacijų. Jų finansavimas iš valstybės biudžeto nuo 2018 metų buvo kasmet didinamas, kad veikiantys vaikų dienos centrai galėtų teikti daugiau paslaugų bei steigti nauji.

Po svarstymo nepritarta.

Su visais pateiktais teisės aktų projektais ir pasiūlymais galite susipažinti:

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=39293&p_k=1&p_kade_id=9&p_smn_id=1353&p1=2

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=39293&p_k=1&p_kade_id=9&p_smn_id=1353&p1=4

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/65996af1940311eea70ce7cabd08f150>

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35727&p_k=1&p_a=sale_ses_pos&p_kade_id=9&p_ses_id=129

Kaip teigia Seimo narė Vilija Targamadzė, dirbant opozicijoje nelengva pasiekti, kad būtų priimti Lietuvos žmonėms labai svarbūs įstatymų pakeitimai, nes dažniausiai projektai stabdomi vien todėl, kad juos pateikė opozicija. Nuotr. autorė Olga Posaškova.

Darbas Seimo Švietimo ir mokslo komitete

2023-iaisiais metais prof. habil. dr. Vilija Targamadzė tęsė darbą Seimo Švietimo ir mokslo komitete, kuriame dirba nuo išrinkimo į Seimą. Iki 2022-ųjų gruodžio 22-osios buvo šio komiteto pirmininko pavaduotoja.

LR Švietimo ir mokslo komitetas (toliau – ŠMK) 2023 m. sušaukė 38 posėdžius. Vienas iš jų vyko kartu su Kultūros komitetu Švietimo ir kultūros ryšiams bei dviejų atsakingų ministerijų bendradarbiavimui apsvastyti. Be to, surengė 7 klausymus, 5 diskusijas, tris išvažiuojamuosius vizitus.

Viena iš ŠMK veiklos krypčių – teisės aktų svarstymas. 2023 m. dažniausiai į darbotvarkę buvo įtraukiamas Švietimo įstatymo svarstymas, siekiant aptarti įstatymo keitimą ir įgyvendinti pokyčius.

Siekdama įteisinti fizinio ugdymo mokytojų galimybę dirbti pagal ikimokyklinio ir (arba) priešmokyklinio ugdymo programas ir darbo krūvio sandarą bei nustatyti tokius pačius pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus, kurie taikomi meninio ugdymo mokytojams, kartu su ikimokyklinio ugdymo specialistais rengiau ir 2022 m. Seimui pateikiau įstatymo *Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą* projektą (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/afc796809ad411ec9e62f960e3ee1cb6?jfwid=kjtiql4xx>).

Mano iniciatyva tolesnis projekto svarstymas buvo nukeltas į Seimo 2023 m. pavasario sesiją.

Svarstant šį klausimą, 2022 m. lapkričio 16 d. ŠMK posėdyje buvo nuspręsta organizuoti diskusiją ir pakviesti į ją ikimokyklinio ugdymo įstaigų, savivaldybių švietimo skyrių, švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovus.

Diskusijoje dalyvavo Seimo nariai Aušrinė Norkienė, Edita Rudelienė, Edmundas Pupinis, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento direktorė Eglė Radėnienė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vedėja Laima Jankauskienė, Lietuvos sveikatos universiteto profesorius Arūnas Emeljanovas, Vilniaus lopšelio-darželio „Jurginėlis“ direktorius, edukologijos magistras, socialinių mokslų srities edukologijos krypties mokslų daktaras, politikos mokslų magistras, verslo vadybos magistras dr. Sergejus Neifachas, Kaišiadorių lopšelio-darželio „Spindulys“ direktorė Lina Griškienė, Trakų lopšelio-darželio „Obelėlė“ direktorė Aldona Degutienė, Alytaus lopšelio-darželio „Šaltinėlis“ direktorė Erika Poškevičienė, Lietuvos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų asociacijos atstovė Audronė Grigišienė, Respublikinės ikimokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogų asociacijos prezidentė Audronė Vizbarienė, Kauno miesto Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė Audronė Bukmanaitė.

Nutarta iki kovo 1 d. prie ŠMSM sudaryti grupę, kuri iki balandžio 1 d. parengtų poįstatyminio dokumento dėl fizinio ugdymo mokytojo pareigybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose įvedimo projektą. Tokia darbo grupė buvo sudaryta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. kovo 6 d. įsakymu. Buvo pasiektas susitarimas ir įteisinta nuostata, kad fizinio ugdymo mokytojas priskiriamas prie Ikimokyklinių ugdymo įstaigų pareigybių⁸, jis gali mokyti pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą⁹.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2788(2). Įstatymo projektu siekiama bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams sukurti teisinės prielaidas punktualiam ir reguliariam pamokų lankymui, visaverčiam bei sklandžiam ugdymosi procesui užtikrinti ir numatyti subjektą, atsakingą už centralizuotai vykdomo priėmimo į švietimo programas administravimą.

⁸ <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=f3efe070f3ce11ed9978886e85107ab2>

⁹ <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=70915a60f3ce11ed9978886e85107ab2>

Komitetas pritarė įstatymo projektui.

Seimo įstatymas Nr. XIV-2096 priimtas 2023 m. birželio 27 d.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir įstatymo Nr. XIV-1726 (17 straipsnio) papildymo 56(4) straipsniu projektas Nr. XIVP-2741(3). Įstatymo projektu siekiama sukurti teisinės prielaidas mokinių, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, punktualiam ir reguliariam pamokų lankymui, visaverčiam bei sklandžiam ugdymosi procesui užtikrinti; numatyti subjektą, atsakingą už priėmimo į švietimo programas, vykdomo centralizuotai, administravimą. Komitetas pritarė įstatymo projektui.

Seimo įstatymas Nr. XIV-2093 priimtas 2023 m. birželio 27 d.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2743(2). Šiuo projektu siekiama tarpusavyje suderinti Profesinio mokymo įstatymo dėl profesinio mokymo įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo bei pertvarkymo straipsnių nuostatas ir suderinti jas su Švietimo įstatymo nuostatomis.

Seimo įstatymas Nr. XIV-2181 priimtas 2023 m. rugsėjo 26 d.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759 (2). Teiginiai: 1) atsižvelgus į Konstitucinio Teismo nutarimą, įstatyme suformuluoti specialiuosius ir bendruosius kriterijus, kuriuos atitinkanti mokykla gali vykdyti pagal bendrojo ugdymo programas; 2) Švietimo įstatymo 43 straipsnį papildyti bendraisiais ir specialiaisiais kriterijais bei patikslinti kitus straipsnius, susijusius su savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų tinklo kūrimu ir finansavimu; 3) patikslinti Švietimo įstatymo nuostatas dėl savivaldybės pagalbos, steigiant, reorganizuojant, likviduojant įstaigą; 4) aiškiau reglamentuoti švietimo pažangos ir tęstinės veiklos priemonių finansavimą (pakeisti Švietimo įstatymo 66 straipsnio 1 dalį).

Seimo įstatymas Nr. XIV-2180 priimtas 2023 m. rugsėjo 26 d.

Deja, į opozicijos atstovų nuomonę neatsižvelgta, tad valdančiųjų balsų dauguma minėtas įstatymo projektas buvo patvirtintas.

Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo Nr. X-1478 1, 2, 5, 58, 59, 63 straipsnių ir 6 priedo pakeitimo bei Įstatymo papildymo 59(1) straipsniu projektas Nr. XIVP-2392 (2). Įstatymo projektu siekiama: 1) tinkamai įgyvendinti 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018 / 958 dėl proporcingumo patikros, prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas; 2) tobulinti reglamentuojamų profesijų sąrašo reguliavimo tvarką; 3) tobulinti kompetentingų institucijų dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo skyrimo mechanizmą.

Komitetas pritarė įstatymo projektui.

Seimo įstatymas Nr. XIV-1896 priimtas 2023 m. balandžio 25 d.

Gana aktyviai buvo svarstomi „Mokslo ir studijų įstatymo“ pakeitimai. Pirma, iš valstybės biudžeto gali būti skiriama lėšų, jei į aukštąsias mokyklas atvyksta dirbti dėstytojai praktikai iš užsienio šalių. Aptarti mokslo darbuotojų ir dėstytojų darbo laiko apskaitos pokyčiai. Svarstytas priėmimo į aukštąsias mokyklas teisinis punktas – „priėmimo valstybės informacinės sistemos tvarkytojo ir priėmimo centralizuoto aptarnavimo funkcijas vykdo švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka“.

ŠMK Seimo narę prof. habil. dr. Viliją Targamadžę buvo paskyręs įstatymų projektų išvadoms rengti:

2023 m. gegužės 24 d. Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2685 (2).

Siekti, kad 2023 m. liepos 1 d. įsigaliojusių 1) įstatymo projekto nuostatos, reglamentuojančios mokslo ir studijų institucijų tyrėjų karjerą ir 2) įpareigojimą Lietuvos mokslo tarybai nustatyti kiekvienos pakopos tyrėjų privalomas kompetencijas. Siekti, kad 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusių nuostatos, reguliuojančios dėstytojų bei mokslo darbuotojų pareigybes, jų priėmimą į mokslo ir studijų institucijas bei darbo santykių įforminimą. (Išvadų rengėja išvardytąsias nuostatas pristatė ir Seimo plenariniame posėdyje).

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/5f27b510faf611edbc0bd16e3a4d3b97?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=adc47201-9337-48d4-9d4e-5395a000b60e>

2023 m. spalio 4 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. XI-1322 („Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“) pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2954.

Sprendimas: pritarti iniciatorių pateiktam Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. XI-1322 „Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“ pakeitimo“ projektui Nr. XIVP-2954(2) ir komiteto išvadoms.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/cafcf95062a011eea182def3ac5c11d6?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=3db3b731-eb75-4048-b22e-826360e74732>

2023 m. lapkričio 8 d. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo NR. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 24, 29 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3137

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/e43276b07e2b11eeaedfbb6d38423c2d?positionInSearchResults=2&searchModelUUID=47e4b29a-9379-4c1d-abdd-41714557d69b>

Pakeitimas susijęs su mokslo institutų darbuotojų atlyginimų pakėlimu, atsižvelgiant į Partijų susitarimo įsipareigojimus, valstybės biudžetą ir MSI nuostatas.

Priimta formulotė: „Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalyje nustatytų pareiginės algos koeficientų intervalų apatinės ir viršutinės ribas visoms pareigybių grupėms 10 proc. nuo 2024 m. sausio 1 d. ir dar 18,7 proc. – nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. Bendras šių darbuotojų darbo užmokesčio augimas 2024 metais vidutiniškai siektų 30,6 proc.“

2023-ųjų rugsėjo 6-ąją, prasidedant naujam politiniam sezonui, buvo aptarti Švietimo ir mokslo komiteto nuveikti darbai per pastaruosius mokslo metus. Kalbėta apie švietimo profsajungų reikavimus ir galimybes juos įgyvendinti. Profesorė V. Targamadžė sakėsi abejojanti Politinių partijų susitarimu dėl švietimo įgyvendinimo, ypač daug nerimo keliąs 18 punktas, kuriame numatyta didinti savivaldybių savarankiškumą. Prisipažino suabejojusi dalyvavimo tame susitarime prasmingumu.

Kelis kartus posėdžiuose svarstyti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi bei profesinio mokymo įstatymai. Pagal kompetenciją buvo svarstomi ir kiti įstatymai, pvz., „Vaiko teisių apsaugos pagrindų“, „Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos“, „Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros“, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, Vietos savivaldos įstatymai ir kt.

ŠMK posėdžiuose buvo svarstomas Atmintinų dienų įstatymas, išsakant poziciją dėl atmintinų dienų, pvz., „Pasaulinės nevyriausybinių organizacijų dienos“, „Nacionalinės emancipacijos dienos“, „Lietuvių polifoninių dainų – sutartinių – dienos“ ir kitų įtraukimo į atmintinų datų sąrašą.

ŠMK, vykdydama parlamentinę kontrolę, apsvairstė 37 probleminius klausimus. Komitete intensyviai net trijuose posėdžiuose svarstytas kolegijų pertvarkos klausimas, kuris sprendžiamas pagal Vyriausybės nutarimu patvirtintą kolegijų reorganizavimo planą. V. Targamadzė ne kartą kėlė atskirų kolegijų pasirengimo persitvarkyti, dalyvauti jungimuose su kitomis aukštosiomis mokyklomis klausimus. Kiti du svarbūs klausimai, būtent, socialinės dimensijos plėtros įgyvendinimas aukštosiose mokyklose ir priemonės bei būdai biurokratijai mažinti mokyklose bei kitose švietimo įstaigose aptarti dviejuose posėdžiuose.

Komitete sausio 11 d. ŠMSM ministrės patarėjui A. Zaličiui pristatius socialinės dimensijos plėtros prioritetus, Seimo narė V. Targamadzė teiravosi, kaip, įgyvendinant atskiras priemones, bus paskirstoma finansinė atsakomybė tarp ŠMSM ir aukštųjų mokyklų. Be to, klausė, kokia pagalba bus teikiama dėstytojams, dirbantiems ir pritaikantiems studijų turinį individualių poreikių turintiems asmenims ir ar jiems bus už tai papildomai atlyginama. Gruodžio 6 dienos posėdyje Seimo narę domino, ar kuriamos specialios priemonės vyresnio amžiaus asmenų stojimui į aukštąsias mokyklas skatinti.

Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė skyrė nemažai dėmesio biurokratijai švietimo įstaigose mažinti. Šiam klausimui nagrinėti prie Vyriausybės sudarytos atskiros darbo grupės prašė įvertinti, ar mokykloms siunčiami biurokratiniai nurodymai, reikalavimas teikti valstybės institucijoms daugybę įvairių dokumentų netrukdo ugdymo procesui ir ar tai padeda tobulinti mokyklos veiklą, nes dokumentus turi pildyti ne tik mokyklų vadovai ar raštinės darbuotojai, bet ir mokytojai, ir specialieji pedagogai. Negalima mokyklos lyginti su kitomis įstaigomis, nes mokymo institucijos neturi tokių galimybių, kiek turi kitos įstaigos. Būtina atkreipti dėmesį, kad valstybinėms ir nevalstybinėms mokykloms tenka nevienodas darbo krūvis. Kalbėtoja atkreipė dėmesį, kad ne mokyklos turi aptarnauti biurokratinę sistemą, o biurokratinė sistema turi padėti mokykloms veikti. Ir dar vienas aktualus probleminis klausimas: „Kodėl darbo grupei prireikė ištisų metų vien tik situacijos analizei parengti?“ Lieka neaišku, kiek dokumentų sumažės ir kokių dokumentų negalės prašyti mokyklų tikrintojai ateityje.

2023-iaisiais komitete svarstyti parlamentinės kontrolės klausimai, susiję su švietimo sistemos veiklos užtikrinimu, kaip antai: 1) švietimo pagalbai skirto finansavimo paskirstymas savivaldybėse, 2) mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarka, 3) savivaldybių pasirengimas įtraukaus ugdymo įgyvendinimui, 4) mokinių savivaldos stiprinimas bendrojo ugdymo mokyklose ir savivaldybėse. Įdėmus žvilgsnis kreiptas ir į aukštojo mokslo sistemą, kurioje irgi susikaupė aktualių svarstytinų klausimų. Pirmiausia – priėmimo į valstybines ir savivaldybės mokyklas kriterijai ir valstybės finansuojamų vietų 2023 mokslo metais paskirstymas. Rudens sesijoje aptariami priėmimo į aukštąsias ir profesines mokyklas rezultatai.

2023-ųjų gruodžio 13-ąją Švietimo, mokslo ir sporto ministro patarėjas Ignas Gaižiūnas pristatė įtraukiojo ugdymo situaciją. Į diskusiją įsijungusi V. Targamadzė konstatavo, jog taikomos priemonės turi būti taip nukreiptos, kad pagalbą gautų ir vaikai, ir mokytojai, nes SUPo spektras labai

platus, o regionuose ir specialistų labai trūksta; be to, ne visi mokytojų padėjėjai yra tinkamai parengti / pasirengę minėti inovacijai realizuoti.

Komitete buvo svarstyti ir gilesni aukštojo mokslo bei mokslo politikos klausimai, kaip antai: 1) ormaliojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų bei 2) eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo aprašo nuostatos. V. Targamadžė kėlė ne vieną klausimą-užduotį viceministrui G. Jakštui, pvz., kad būtų peržiūrėti socialinių mokslų rodikliai ir finansavimo tvarka; kad mokslo darbai nebūtų skiriami tik užsienio rinkai; kodėl neužskaitomos mokslininkams monografijos ir mokslo studijos...

Spalio 25 d. ŠMK nariams buvo pristatyti Europos universitetų aljansų projektai bei planuojami rezultatai. V. Targamadžė teiravosi: „Ar nereikėtų teisinėje bazėje įtvirtinti „virtualaus mobilumo“ sąvokos?“ ir „Kokioms priemonėmis būtų galima patobulinti aljansų veiklos stebėseną?“

Atskirai dėmesio skirta išsiaiškinimui, kaip užtikrinama švietimo kokybė. Tuo tikslu buvo svarstoma STEAM centrų veikla, vadovėlių ir kitų mokymo priemonių kokybė, matematikos mokymo stiprinimo būdai ir galimybės. Taip pat domėtasi Pedagogų ir profesijos mokytojų poreikiu, jų rengimu ir įsidarbinimo galimybėmis. Komitetas pasiūlė LR Seimo Audito komitetui ir Valstybės kontrolės vadovybei įvertinti, 1) ar pedagogų poreikiui nustatyti buvo pasirinkti tinkami duomenų rinkimo bei vertinimo metodai, 2) ar vertinimo ataskaitoje pateikti duomenys tiksliai ir korektiškai atskleidžia esamą itin jautrios viešojo sektoriaus srities – pedagogų poreikio užtikrinimo – būklę. Komiteto narius domino ir klausimai, susiję su piliečių rengimu pilietiniam pasipriešinimui bei kadetų mokyklų veikla.

Komitetas taip pat svarstė jam pateiktas ataskaitas, kaip antai: Valstybinio audito ataskaitą „Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano rodiklių pasiekimas“, dvi Valstybės kontrolės pateiktas ataskaitas „Mokymosi visą gyvenimą vertinimas“ ir „Pedagogų poreikio užtikrinimo vertinimas“. Pastaroji susilaukė ypatingo Komiteto narių dėmesio, nes čia pristatytos pedagogų poreikio prognozės ateinantiems penkeriems metams.

Be to, kas aukščiau minėta, Komitetas svarstė jam atskaitingų institucijų metines veiklos atskaitas. Gilinantis į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Akademinės etikos ir procedūrų kontrolės tarnybos, Lietuvos mokslų akademijos (toliau – LMA) pateiktą dokumentą, prof. habil. dr. Vilija Targamadžė kartu su Seimo nare dr. Silva Lengvinienė ŠMK balandžio 26 d. posėdyje pasidžiaugė, kad LMA – energingai veikianti institucija, tačiau atkreipė dėmesį, kad LMA veiklas reikėtų palikti atsižvelgiant į akademijos misiją ir tikslo rezultato paradigmą. Vilija Targamadžė, pabrėždama, kad LMA išlaikymas valstybei kasmet kainuoja 1,3 mln. eurų, teiravosi: „Kokią vertę valstybei duoda LMA?“. LMA prezidentas prof. habil. dr. J. Banys, atsakydamas į pateiktus klausimus, pabrėžė, kad, remiantis LMA misija, akademija yra tik Prezidentūrai, Seimui ir Vyriausybei patarėnčioji institucija. Aukščiausio lygio mokslininkai dirbo Covid-19 komisijoje, dalyvavo ŠMK ir Ateities komitetų posėdžiuose, rengiant rezoliucijas, ir patarinėjo visais svarbiausiais valstybės klausimais. Tačiau reikia, kad politikai išgirstų mokslininkus. Atsakydamas apie LMA sukuriama vertę, prezidentas prof. habil. dr. J. Banys pabrėžė, kad, be politikams adresuotų patarimų, aktyviai populiarinamas mokslas, švietimas, darbas su regionais, mokyklomis. Kasmet išleidžiamos 4–5 mokslo populiarinimo knygos, kurios išdalinamos mokykloms nemokamai.

Pasisakymai LRS posėdžiuose

Seimo narė prof. habil. dr. Vilija Targamadzė 2023-ųjų plenariniuose posėdžiuose įvairiais klausimais kalbėjo 38 kartus.

Plenariniame posėdyje. Nuotr. autorė Olga Posaškova

Seimo narė plenariniuose posėdžiuose savo nuomonę pareiškė svarstant 1) Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi, 2) Profesinio mokymo, 3) Švietimo, mokslo ir studijų, 4) Saugaus eismo automobilių keliais, 5) Pridėtinės vertės mokesčio, 6) Policijos, 7) Socialinio draudimo pensijų, 8) 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo, 9) Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą, 10) Saugomų teritorijų, 11) Vidaus tarnybos statuto pakeitimo ir kitų įstatymų projektus.

Svarbiausios Seimo narės Vilijos Targamadzės išsakytos pastabos ir pasiūlymai:

2023 m. lapkričio 7 d. Seimo vakarinio posėdžio metu Seimo narė Švietimo, mokslo ir sporto ministrui pateikė klausimą dėl biurokratijos mokyklose ir dėl specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų diagnostikos. (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/b60d5d507e1b11eeaedfbb6d38423c2d>)

Daugiau kaip prieš dvejus metus buvo sudaryta grupė biurokratizmui švietimo sistemoje vertinti. Deja, rezultatai dar nežinomi. Įdomu, ką ministras padarė, kad nors vienu popieriumi sumažėtų mokykloms, o ne daugėtų jų? Antras klausimas susijęs su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų diagnostika. Yra didelė problema, nes kai kurie tėvai nuslepia dokumentus arba specialieji poreikiai per vėlai diagnozuojami. Abiem atvejais pažeidžiamos vaikų teisės. Kokių priemonių imtasi, nes vaikas laiku negauna pagalbos? Atkreiptinas dėmesys, kad įtraukusis ugdymas bus privalomas jau nuo 2024 metų.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras Gintautas Jakštas pabrėžė, kad biurokrtiją kuria ne Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, kad mokykla, kaip įstaiga, gauna aibę dokumentų, kuriuos turi pildyti, rengti ataskaitas, atsiskaityti, ar tai būtų susiję su finansais, ar su institucijos valdymu. Ministerija siekia įvertinti biurokrtiją, tenkančią patiems mokytojams. Baigiamas kurti klausimynas, kuriuo pasidalins su mokytojais, kad įsivertintų situaciją mokyklose.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija biurokratijos mažinimo mokyklose klausimu 2023-12-14 Nr. raštu SR-4577 papildomai informavo: „Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos darbo grupė administracinės naštos švietimo įstaigose klausimus nagrinėjo šiais aspektais: teisėkūros proceso tobulinimo, švietimo įstaigų vidaus kontrolės, viešųjų pirkimų vykdymo, korupcijos prevencijos, psichologinio smurto ir priekabiavimo darbe prevencijos, asmens duomenų apsaugos užtikrinimo. Šiuo metu baigiamos rengti rekomendacijos, adresuotos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Nacionalinei švietimo agentūrai, savivaldybių institucijoms ir administracijoms bei švietimo įstaigų vadovams. Nacionalinė švietimo agentūra atliko reikalingus Mokinių registro patobulinimus, kad nuo šių mokslo metų pedagoginės psichologinės tarnybos, atlikusios vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą, galėtų vertinimo pažymą įkelti į Mokinių registrą. Tokiu būdu nuo vaiko tėvų (globėjų, rūpintojų) bus nuimta atsakomybė už pedagoginės psichologinės tarnybos išduotos pažymos pateikimą mokyklai, o mokykla galės matyti konkretaus vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo išvadą ir, ja remdamasi, laiku suteikti reikalingą švietimo pagalbą ir / ar ugdymo(si) priemonę.

Svarstant 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3128 (2), Seimo narė atkreipė dėmesį, kad Valstybės duomenų agentūros mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų vidutinio darbo užmokesčio (VDU) skaičiavimas yra neteisingas. Kaip apskaičiuojama? Kiek LRS atstovaujamos politinės partijos Susitarimu reikia lėšų, kad būtų 130 % šalies vidutinio darbo užmokesčio? Jeigu nesugebama suskaičiuoti VDU, galbūt reikalinga sudaryti grupę? Šitiek laiko ginčytis dėl VDU – tiesiog nekorektiška! (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/fc33a9c08a1311eea791d94269904d9b>).

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo Nr. VIII-822 2, 4, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 9¹ straipsniu įstatymo projektu Nr. XIVP-2588 siekiama įteisinti vieno langelio principu veikiančią suaugusiųjų neformaliojo švietimo sistemą, pagrįstą individualių mokymosi paskyrų (IMP) principu (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/3f5f13d0d30b11ed9b3c9397e1236c2a>).

Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė pažymėjo, kad „Vieno langelio principas“ iš tiesų yra reikalingas, tačiau pasigendama išsamios situacijos analizės. Todėl teiginys, kad tikrai bus sutaupyta lėšų, neįtikina. Šiuo metu veikiančios sistemos yra fragmentuotos. Neaišku, kaip jos bus sujungtos? Kaip bus taupomos lėšos? Kaip skaidriai veiks? Derėtų nepamiršti, kad skatinami turėtų būti ne tik trečiojo amžiaus universitetai, bet ir kitos senjorų organizacijos.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2894 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-3304 (2) siekiama tinkamai pasirengti centralizuotai priimti mokinius į mokyklas, įgyvendinančias ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas.

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/62b6b7f0999611eea70ce7cabd08f150>).

Seimo narė išsakė nuomonę dėl galimybių sujungti įvairias sistemas, kurios veikia viename ar kitame mieste, vienos ar kitose institucijose, bet tai nėra paprasta. Vykdam įvairius pirkimus, viešiesiems pirkimams taip pat reikia skirti laiko. Yra įkurta VšĮ „Mokykis Lietuvoje“, tačiau antrąsyk siekiama atidėti įstatymo įsigaliojimo laiką. Lėšos skiriamos, etatai išlaikomi! Kodėl praeitą kartą iš RR lėšų negalima buvo skirti 4,8 mln.? Kalbėtoja pasiūlė kiekvienais metais (kas ketvirtį ar kas pusę metų) patikrinti, kas šiuo klausimu padaryta. Viską išanalizavus, rekomendavo nepritarti dve-

jiems su puse metų atidėti įstatymo įsigaliojimą. Gal vieneri metai trumpas laiko tarpas, bet reikia pasispausti ir padaryti.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5¹ ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3385(3) (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/f1fb5fd0a19b11ee8172b53a675305ab>).

Projektu siekiama nustatyti baigtinį sąrašą priežasčių, dėl kurių švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovas gali būti atšauktas iš pareigų. Seimo narė priminė, kad praeitą kadenciją buvo sustiprinta savivaldybių mokyklų vadovų priklausomybė nuo mero, o tai suvaržo jų veiklos galimybes ir mažina saugumo jausmą. Todėl sveikintinas Švietimo ir mokslo komiteto iniciatyva parengtas šis projektas. Taip pat pasiūlė išanalizuoti, kurių įstatymų projektus reiktų dar teikti, kad mokyklos galėtų laisviau veikti.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 10 ir 25 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-1508(2) (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/391d9130060b11eeb489c7d891071d0a>).

Nepaisant siūlomų pozityvių sprendimų, kad tikrai reikia apsaugoti pėsčiuosius, neaišku, ar bus saugiau, jei eismo dalyvių mikrojudrumo priemonės (elektriniai paspirtukai) judės važiuojamojoje kelio dalyje. Kalbėtoja pasiūlė nuo draudimų pereiti prie švietimo, ką reiktų daryti puoselėjant saugą kelyje.

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. XIVP-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2926 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/585a37f0509911ee8e3cc6ee348ebf6d>).

Įstatymo projektu siūloma nustatyti lengvatinį 9 procentų PVM tarifą restoranų, kavinių ir panašių maitinimo įstaigų teikiamoms maitinimo paslaugoms ir išsinešamam maistui, išskyrus alkoholinius gėrimus ir paslaugas ar jų dalis, susijusias su alkoholiniais gėrimais.

Seimo narė atkreipė dėmesį, kad situacija turi labai gerą ir įdomią savybę – ji yra kintanti, ypač kinta kontekstai. Taip pat reiktų kalbėti ir apie kontekstus, jeigu kalbama apie tam tikrus faktus.

Jeigu nebus grąžintas šis 9 % PVM, kokį poveikį tai turės bendrojo ugdymo ir sveikatos įstaigoms, nes ir dabar gana sudėtinga rasti paslaugos teikėjus.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 1, 2, 5, 6, 10, 13, 20, 23, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 58, 59 straipsnių, III skyriaus ir Įstatymo 3 ir 6 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3193, Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1722 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3194, Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 3, 11, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3195, Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinojo įstatymo Nr. VIII-366 2, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18¹, 19 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3196, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 6, 10, 11, 14, 32, 34, 34¹ ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3797, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 11, 12 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3198, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10,

11, 11¹, 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2054 6 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3199

(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/f7a940b0782d11eeaedfbb6d38423c2d>).

Socialinio draudimo pensijų įstatymo pataisų projektu Nr. XIVP-3193 ir lydimaisiais projektais siekiama ištaisyti tam tikrą socialinį neteisingumą. Jis iki šiol lydėjo senyvo amžiaus žmones, kuriuos sunki negalia ištikdavo sukačius pensiniam amžiui. Vien tik tai amžius, kada žmogų ištinka sunki negalia, nulemdavo mažesnes jo pajamas visam likusiam gyvenimui.

Seimo narė išreiškė abejonę, ar ši reforma neapsunkins per daug sistemos, ar nebus perkrovos, kitaip tariant, ar ji nenulūš? Atkreipė dėmesį į vertintojų kompetencijų tobulinimą.

Yra pateikti ne visi teisės aktų projektai ir pasiūlymai. Su jais visais galite susipažinti:

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35727&p_k=1&p_a=sale_ses_pos&p_kade_id=9&p_ses_id=131

Kalbėta per Vyriausybės valandą

Vyriausybės valandos metu Vyriausybės nariai 60 minučių atsakinėja į Seimo narių žodžiu užduodamus klausimus.

Per Vyriausybės valandą Seimo narė V. Targamadzė uždavė daug nepatogių klausimų tiek ministrei pirmininkei I. Šimonytei, tiek ir kitiems ministrams. Pavyzdžiui:

Balandžio 6 d. Švietimo, mokslo ir sporto ministrės J. Šiugždinienės teiravosi dėl valstybinio matematikos brandos egzamino, užduočių rengimo, vertinimo.

Balandžio 18 d. krašto apsaugos ministro A. Anušausko klausė apie žmonių informuotumą karo atveju, pilietinio pasipriešinimo organizavimą, nes, jos žodžiais tariant, net Seimo nariams neaišku, kaip elgtis karo atveju, nekalbant jau apie ugdymo įstaigas.

Balandžio 27 d. premjerei pateikė klausimą, kaip Vyriausybė ketina didinti mokytojų prestižą.

Seimo narė labai daug dėmesio skyrė išsiaiškinimui, kaip Vyriausybė ir atitinkamos institucijos pasirengusios įgyvendinti Švietimo įstatymo nuostatas, susijusias su įtraukiuoju ugdymu. **Balandžio 27 d.** ministrės pirmininkės I. Šimonytės teirautasi dėl pasirengimo minėtam ugdymui pradėti, nes trūksta ir keltuvų, ir liftų, o tuo labiau specialistų. Atkreipė dėmesį, kad mokytojų pagalbininkai yra nepasirengę ir kad menkas jų atlygis. I. Šimonytė patikino, kad vyriausybė šiuo klausimu daro nemažai veiksmų, tačiau nereikia tikėtis, jog visi klausimai bus išspręsti per porą metų.

Gegužės mėnesį V. Targamadzė klausė Vaiko teisių apsaugos kontrolierės Editos Žiobienės (**16 d.**) ir ministrės J. Šiugždinienės (**18 d.**) dėl vaiko teisių užtikrinimo ir Pedagoginių, psichologinių tarnybų veiklos, dėl švietimo bei pagalbos užtikrinimo SEK'o vaikams, kurie patiria socialinę, ekonominę, kultūrinę atskirtį. Seimo narė buvo patikinta, kad esama teisinė bazė leidžia garantuoti švietimo pagalbą, įgyvendinant įtraukųjį ugdymą, kad už Pedagoginių, psichologinių tarnybų veiklą atsakingos savivaldybės.

Gegužės 25 d. teisingumo ministrės E. Dobrovolskos teiravosi, kokių priemonių imamasi biurokratizmui ugdymo įstaigose mažinti, nes prie Vyriausybės sudaryta grupė biurokratizmui mažinti per dvejus metus neparodė jokių rezultatų.

Rugsėjo 28 d. švietimo, mokslo ir sporto ministrui G. Jakštui uždavė klausimą dėl 2024 m. įsigaliosiančio PUPP-o. „Jo neišlaikę arba turės likti kartoti kurso, arba eiti į profesinį mokymą. Bet mes puikiai žinome, kad 14 savivaldybių net neturi profesinio mokymo filialų. Kitas dalykas – tai labai menka profesinio mokymo programų pasiūla tiems, kurie neturi pagrindinio išsilavinimo. Ar parengtos naujos programos? Ar pagalvota, kur tie vaikai galės mokytis? Nepamirškime, kad yra socialinės, ekonominės, kultūrinės atskirties vaikai, o Lietuvoje mokymasis yra privalomas iki 16 metų. Gali atsitikti taip, kad dalis jų po 16 metų iš viso nebesimokys“, – mintimis dalijosi Vilija Targamadzė.

Ministras G. Jakštas **spalio 26 d.** pažadėjo peržiūrėti logopedo darbo valandų skaičiavimo pokyčius, dėl kurių taip pat domėjosi Seimo narė.

Lapkričio 9 d. ekonomikos ir inovacijų ministrei Aušrinei Armonaitei Seimo narė pateikė klausimą: „Kokių priemonių imamasi strategine ūkio šaka turinčiam būti turizmo verslui stiprinti ir kokios galimybės šiam verslui pasinaudoti ES paramos lėšomis?“ Šis klausimas iškilo po Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ susitikimo su Lietuvos kelionių verslo asociacijos viceprezidentu Udriu Armaliu, kuris pažymėjo, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija turizmui skiria mažai dėmesio.

Lapkričio 16 d. teiravosi, ar klausimas dėl Probacijos tarnybos ir pusiaukelės namų kūrimo Domeikavos seniūnijoje suderintas su Kauno miesto ir Kauno rajono savivaldybėmis, bendruomenėmis.

Tai tik dalis Seimo narės V. Targamadzės Vyriausybės atstovams pateiktų nepatogių klausimų, į kuriuos, deja, labai dažnai tiek ministrai, tiek premjerė neturėjo ką arba nesugebėjo atsakyti, nes keliama klausimai valdantiejiems neatrodo esą pirmo būtinumo.

Darbas Parlamentinėse grupėse

Laikinoji Seimo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo grupės veikla 2023 m.

2023 m. Laikinoji Seimo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo grupė (toliau – Grupė), vadovaujama Seimo narės prof. habil. dr. Vilijos Targamadzės ypač daug dėmesio skyrė mokslo vertinimo politikai ir jos pokyčiams. 2023 m. atliktas palyginamasis mokslo vertinimas už penkerius metus Lietuvos mokslo ir studijų institucijose. Vadovautasi Lietuvos mokslo tarybos sudarytais vertinamaisiais vienetais. Šis vertinimas ne tik atskleidžia mokslo būklę, bet ir nuo jo rezultatų priklausančių mokslo ir studijų institucijų finansavimą.

2023-ųjų sausio 25-ąją surengtas pirmasis susitikimas, tema „Mokslo vertinimo pokyčiai“. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos viceministras Gintautas Jakštas pristatė būsimus pokyčius valstybės mastu, o Lietuvos mokslo tarybos Mokslo ir studijų politikos analizės skyrius vedėjas dr. E. Stumbrys nusakė, kaip bus organizuojamas vertinimas, kokie tikslai formuluojami, kokius uždavinius sau kelia vertinimą organizuojanti Lietuvos mokslo taryba. Savo lūkesčius dėl planuojamo vertinimo išsakė Lietuvos rektorių konferencijos Mokslo komiteto pirmininkas doc. dr. Leonas Balaševičius, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos prezidentas Nerijus Varnas, socialinių ir humanitarinių mokslų institutų vardu pasisakė Lietuvos kultūros tyrimų instituto direktorius dr. Rasius Makselis, o gamtos ir technologijų mokslų institutų vardu – Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro direktorius dr. Gintaras Brazauskas.

Antrasis Grupės narių susitikimas vyko gruodžio 6 d. Jo tema – „Ekspertinio palyginamojo mokslo vertinimo rezultatai: poveikis Lietuvos mokslo ir aukštojo mokslo politikai“. Tikslas – aptarti įvykusio ekspertinio palyginamojo mokslo vertinimo rezultatus ir jų poveikį mokslo politikai bei mokslo vystymui Lietuvoje. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos viceministras dr. Justas Nugaras pristatė vertinimo rezultatus, kurie buvo kiek geresni, nei praėjusio vertinimo metu. Lietuvos mokslo tarybos Mokslo ir studijų politikos analizės skyriaus vedėjas dr. E. Stumbrys ir mokslo vertinimo ir duomenų analitikos skyriaus vedėja Daiva Karužaitė pasidalino įžvalgomis apie vertinimo procesą, jo organizavimą ir lūkesčius būsimiems vertinimams organizuoti. Abiejų susitikimų metu savo nuomones, įžvalgas, pastebėjimus išsakė mokslo ir studijų institucijų atstovai, atskirai išklaušyta Lietuvos rektorių konferencijos ir kolegijų nuomonė. Įžvalgomis apie įvykusį vertinimą pasidalijo Lietuvos rektorių konferencijos Mokslo komiteto pirmininkas doc. dr. Leonas Balaševičius, humanitarinių mokslų institutų vardu pasisakė Lietuvos kultūros tyrimų instituto direktorius dr. Rasius Makselis, socialinių mokslų institutų poziciją išsakė Lietuvos socialinių mokslų centro direktoriaus pavaduotojas mokslui dr. Virgilijus Skulskis, o gamtos ir technologijų mokslų institutų vardu pasisakė Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro direktorius dr. Gintaras Brazauskas.

2023 m. gegužės 15 d. Grupės nariai bei mokslo ir studijų institucijų atstovai buvo kviečiami dalyvauti Švietimo ir mokslo komiteto rengiamoje diskusijoje dėl formaliojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, meno veiklos vertinimo aprašo. Formalusis vertinimas atliekamas kasmet – nuo jo rezultatų priklauso institucijų finansavimas.

Tarpparlamentinių ryšių su Sakartvelu grupė

Balandžio 3 d. Tarpparlamentinių ryšių su Sakartvelu grupės pirmininko pavaduotoja Vilija Targamadzė kartu su Seimo pirmininke Viktorija Čmilytė-Nielsen ir kitais Seimo nariais susitiko su vizitu į Lietuvą atvykusia Sakartvelo prezidente Salome Zurabarašvili ir visa delegacija. Kalbėtasi apie padėti Sakartvele, jos nelengvą ir gan keblų stojimą į Europos Sąjungą kelią, kurį Prezidentė tvirtai palaiko.

Gegužės 5 d. grupės pirmininko pavaduotoja V. Targamadzė dalyvavo Sakartvelo ambasados organizuotame renginyje. Su Sakartvelo nepaprastąja ir įgaliotąja ambasadore Lietuvos Respublikoje Salome Shapakidze diskutuota aktualiais geopolitikos ir bendradarbiavimo klausimais.

Liepos 1–2 d. Sakartvelo prezidentės Salomės Zurabišvili kvietimu dalyvauta Tarptautinėje moterų konferencijoje „Konfliktų lyderystė, taika ir saugumas“. Konferencijoje diskutuota apie moterų vaidmenį naujame pasaulyje, informaciniame kare ir kt. Taip pat su Sakartvelo parlamento narėmis aptarti aktualūs abiejų šalių klausimai, numatytos ateities gairės. Viešėdama Sakartvele, Seimo narė V. Targamadzė, susitikusi su Lietuvos ambasadoriumi Andriumi Kalindra, aptarė šios šalies aktualijas, o su Sakartvelo Technikos universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros centro bendradarbe – centro veiklą.

Rugsėjo 21 d. Seimo rūmuose susitikta su Sakartvelo užsienio reikalų viceministru Teimuraz Janjalia. Aptarti Sakartvelo aktualūs klausimai, ruošiantis gauti kandidato statusą į Europos Sąjungą. Susitikime Seimo narė akcentavo migracijos, ypač į Sakartvelą atvykusių ir laikinai gyvenančių Rusijos piliečių, klausimus.

2023 09 21. Susitikimas su Sakartvelo užsienio reikalų viceministru Teimuraz Janjalia. Seimo kanceliarijos nuotr. (autorė Džoja Gunda Barysaitė).

Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupė

Balandžio 19 d. Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupės pirmininko pavaduotoja Vilija Targamadzė susitiko su Lietuvoje viešinčiu Armėnijos prezidentu Vahagn Khachaturyan ir jį lydinčia delegacija. Aptarta Armėnijos situacija, nubrėžtos bendradarbiavimo gairės.

Rugsėjo 20 d. Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupė priėmė pareiškimą „Dėl Azerbaidžano agresijos Kalnų Karabache“.

Dokumente griežtai pasmerkta 2023 m. rugsėjo 19 d. Azerbaidžano pradėta karinė agresija Kalnų Karabache ir paraginta nedelsiant nutraukti karinės jėgos naudojimą, taip pat laikytis įsipareigojimų, prisiimtų 2020 m. lapkričio 9 d. paliaubų pareiškimu.

Grupės nariai pasveikino Armėnijos Respubliką artėjančios Nepriklausomybės dienos – rugsėjo 21-osios proga.

Darbo grupės

2023 m. birželio 8 d. LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto ir Kultūros komiteto sprendimu Nr. 106-S-1 /121-S-1 LR „Dėl darbo grupės sudarymo“ suformuota darbo grupė bendroms švietimo ir kultūros problemoms bei jų sprendimo būdams detalizuoti. Jos nare tapo ir V. Targamadžė. Darbo grupėje susipažinta su kultūros lauko lūkesčiais ir problemomis, UNESCO meninio ugdymo gairėmis ir kt. Nagrinėti klausimai ir pateikta siūlymų dėl Kultūros paso, etnokultūros, lituanistikos prioriteto užtikrinimo, patriotinio pilietinio ugdymo pamokų.

Nuo **2023 m. birželio 7 d.** V. Targamadžė tapo LR Seimo valdybos sprendimu SV-S-981 sudarytos darbo grupės Trečiojo amžiaus universitetų teisiniam statusui nustatyti nare. Darbo grupei pavesta iki 2024-ųjų gegužės 31-osios parengti Trečiojo amžiaus universitetų teisiniam statusui reglamentuoti reikalingų teisės aktų projektus. Darbo grupėje diskutuota, kokius pokyčius reikia inicijuoti, kad šis fenomenas galėtų efektyviau plėtotis. Pristatyta įvairių siūlymų. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pateikė individualios mokymosi paskyros (IMP) loginę schemą, galimą finansavimo modelį, panaudojant kultūros pasą, kuris būtų finansuojamas iš Europos Sąjungos fondų lėšų. Seimo narė V. Targamadžė suabejojo kultūros paso panaudojimo galimybėmis, nes jis gana reglamentuotas. Ji pasiūlė parengti aiškų Trečiojo amžiaus universiteto apibrėžimą, apibrėžti finansavimo modelį, įgalinti savivaldybes jiems suteikti patalpas. Ragino pergaltoti, kaip padaryti, kad jų finansavimas būtų tvarus, o ne bandomasis, apie kurį kalba ministerija.

2023 m. lapkričio 8 d. sudaryta speciali LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto darbo grupė, kuriai pavesta išanalizuoti piliečio dr. Audriaus Armo pateiktus prašymus dėl Tūkstantmečio mokymų, Akademinės etikos kontrolieriaus ir LMT veiklos. Opozicijos atstove į grupę paskirta – prof. dr. Vilija Targamadžė.

Atkreiptinas dėmesys, kad dalyvauta įvairiose darbo grupėse. Ataskaitoje paminėtos tik ilgesnį laiką veikusios darbo grupės.

Spaudos konferencijos

Kovo 22 d.

Seimo narės iniciatyva surengta spaudos konferencija „Švietimo, mokslo ir sporto ministerija užsimojo mažinti pagalbą vaikams“.

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=1&p_t=284162

Konferencijos metu kalbėta apie švietimo pagalbos specialistams parengtų aprašų projektus. Juose pasigesta profesionalumo. Aprašai paruošti neįvertinus šių specialistų veiklos specifikos, dėl to pablogės paslaugų vaikams teikimo galimybės. Paskelbtieji projektų variantai nederinti nei su švietimo pagalbos specialistų asociacijomis, nei su profsąjungomis.

Spaudos konferencijoje dalyvavo Socialinių pedagogų asociacijos valdybos pirmininkė prof. dr. Giedrė Kvieskienė, Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) pirmininko pavaduotoja Erika Leiputė-Stundžienė, LŠDPS specialiųjų pedagogų centro pirmininkė Dalia Gudienė, Lietuvos socialinių pedagogų asociacijos valdybos narė, Klaipėdos socialinių pedagogų metodinio būrelio tarybos pirmininkė Areta Skukauskienė, Vilniaus Trakų Vokės gimnazijos socialinis pedagogas Tadas Mindaugas Matijošaitis, Lietuvos psichologų sąjungos Edukacinio komiteto pirmininkė, Vilniaus Žirmūnų gimnazijos psichologė Žydrė Arlauskaitė. Spaudos konferenciją moderavo Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ narė prof. habil. dr. V. Targamadzė.

Spaudos konferencijos dalyviai pažymėjo, kad neprofesionaliai parengtais aprašais trikdomas švietimo pagalbos specialistų darbas.

Spaudos konferencijos dalyviai. Nuotr. autorius Žygimantas Gedvila (BNS).

Birželio 15 d. spaudos konferencijos tema „Ar mokyklų tinklo optimizavimas nevirs švietimo įstaigų naikinimu?“

<https://www.youtube.com/watch?v=dSlmlecmu1c>

Igyvendindama Konstitucinio Teismo nutarimą, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pateikė projektą, kuriame nemažai Švietimo įstatymo pakeitimų / papildymų – siūlomi bendrieji ir specialieji kriterijai mokykloms.

Spaudos konferencijoje dalyvavo Seimo nariai Rita Tamašunienė, prof. hab. dr. Vilija Targamadzė, Laima Nagienė, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė, Valius Ažuolas, Tomas Bičiūnas.

Seimo nariai išreiškė abejonę, ar mokyklų tinklo optimizavimas nevirs švietimo įstaigų naikinimu. Opozicinių partijų atstovai atsakingai įvertino pateiktus bendruosius ir specialiuosius kriterijus ir vieningai teigė, kad jie nukreipti regionų silpninimui. Daugeliui švietimo įstaigų kyla reali išlikimo grėsmė. Be to, siauriamos savivaldybių savarankiškosios teisės spręsti mokyklų tinklo, švietimo veiklos finansavimo klausimus.

Spaudos konferencija. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lapkričio 17 d. Spaudos konferencija, skirta EBPO ataskaitos apie Lietuvos švietimo sistemos lankstumą pristatymui.

<https://www.youtube.com/watch?v=K8rqnc4c0yk>

Seimo narė dalyvavo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ataskaitos apie Lietuvos švietimo sistemos lankstumą pristatyme. Joje buvo pažymėta, kad Lietuvoje gana daug vaikų baigia vidurinę mokyklą, bet jiems trūksta gebėjimų, įgūdžių, kuriuos privalo turėti baigusieji. EBPO Švietimo ir gebėjimų direktorato vadovas Andreasas Šleicheris akcentavo profesinio mokymo problemas, ypač profesinio mokymo patrauklumą. Konferencijoje pabrėžta, jog būtina sukurti didesnę profesinio mokymo vertę, ieškoti lankstumo, sudaryti daugiau galimybių pereiti į aukštojo mokslo sistemą.

Darbas Demokratų frakcijoje „Vardan Lietuvos“

Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė yra Seimo Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ narė. Frakcija daug dėmesio skiria švietimo problemoms ir jų sprendimui.

Vasario 8 d. Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ nariai išreiškė susirūpinimą dėl Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos inicijuojamo įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Frakcijos narės prof. habil. dr. Vilijos Targamadzės teigimu, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jai pavaldžių institucijų nepasirengimas įgyvendinti įtraukiojo ugdymo priemonės, realios situacijos analizės sisteminiu požiūriu stoka ir nuoseklaus įgyvendinimo plano neturėjimas, numatant konkrečius žingsnius, išteklius ir rizikas bei jų valdymą, terminus, gali turėti neigiamų pasekmių.

Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo.

Vasario 28 d. frakcija nagrinėjo Švietimo įstatymo pakeitimus, kuriuose numatyta, kad visos mokyklos ir darželiai turės sudaryti sąlygas specialiųjų poreikių turintiems vaikams mokytis / lavin-tis artimiausioje ugdymo įstaigoje kartu su savo bendraamžiais ir paprašė Vyriausybės ar Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pateikti situacijos analizę apie pasirengimą įtraukiajam ugdymui įgy-vendinti.

Kovo 17 d. Frakcijos atstovai užregistravo Švietimo įstatymo pataisas, kuriomis siekiama įtvirtinti, kad mokymo lėšos būtų skiriamos iš valstybės biudžeto visoms švietimo tiekėjų tinkle esančių mokyklų klasėms, proporcingai faktiniam vaikų skaičiui sraute. Frakcijos narė prof. habil. dr. Vilija Targamadzė pažymėjo, kad pelno nesiekiančios nevyriausybinės organizacijos gali tapti savivaldybių ir valstybinių mokyklų pagalbininkėmis, nes savo darbe paprastai remiasi alternaty-viomis ugdymo sistemomis, o kai kurios iš jų yra orientuotos darbui su specialiųjų ugdymo poreikių vaikais, tad dera jas stiprinti ir pagalvoti apie išskirtinį jų finansavimą.

Seimo narė atkreipė dėmesį į tai, kad optimizavimo plane numatytas reikalavimas vienuoliktos klasės sraute turėti 21 mokinį, o vėliau – net 31, nepagrįstas. „Tai ne tik nukreipta į kaimiškų vietovių ir miestelių gimnazijų naikinimą, bet ir į regionų silpninimą“, – sakė Seimo narė.

Kovo 21 d. rącijos nariai išreiškė susirūpinimą dėl valdančiųjų vykdomos švietimo pagalbos teikimo vaikams. Pasak frakcijos narės Vilijos Targamadzės, specialiesiems pedagogams ir logopedams numatyta neadekvačiai daug naujų funkcijų, dėl to dar labiau sumažės tiesioginės pagalbos vaikui trukmė. Mat, specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų nustatomi didesni vaikų skaičiai, su kuriais turės dirbti specialieji pedagogai ir logopedai. Be to, socialiniams pedagogams nerimą kelia jiems deleguojamos atvejo vadybininko funkcijos ir kt.

Kovo 23 d. rącijos nariai pakvietė į susitikimą Lietuvos banko valdybos pirmininką Gediminą Šimkų ir finansų viceministrą Gediminą Norkūną. Diskusijoje parlamentarai argumentuotai išsakė susirūpinimą dėl valstybinių institucijų negebėjimo imtis veiksmų – rekordinius viršpelnius skaičiuoja komerciniai bankai, o Lietuvos žmonės, pasiėmę paskolas, skursta. Ypač aštri kritika pareikšta dėl solidarumo mokesčio, kuris praktiškai bus paimtas iš indėlininkų ir panaudotas su jais net nesusitarus.

Nuotr. autorius Kęstutis Būtydas.

Kovo 30 d. „Vardan Lietuvos“ nariai susitiko su advokatu dr. Edgaru Dereškevičiumi ir buvusiu Lietuvos kriminalinės policijos biuro pareigūnu Algimantu Martinkumi ir aptarė situaciją Lietuvos kriminalinėje žvalgyboje.

Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Balandžio 4 d. susitikime su susisiekimo ministru Mariumi Skudžiu aptarta susidariusi kritiška geležinkelio, kelių ir tiltų situacija, ieškota galimų sprendimų. Seimo narė teiravosi, kokia tiltų būklė ir jų prevencija. Akcentavo nepravažiuojamus regioninius kelius ir mokinių pavėžėjimo problemas, nes dėl to nukenčia švietimo prieinamumas, didėja socialinė, ekonominė ir kultūrinė atskirtis. Tai prieštarauja Vyriausybės politikai.

Rugsėjo 12 d. Demokratų frakcijoje „Vardan Lietuvos“ lankėsi švietimo, mokslo ir sporto ministras Gintautas Jakštas ir viceministras Ramūnas Skaudžius. Jie atsakė į Seimo narių klausimus, kurių dauguma buvo susijusi su saugumu švietimo įstaigose, Gyvenimo įgūdžių programa, įtraukioju ugdymu, biurokratizmo mažinimu, mokyklų regionuose išlaikymu.

Rugsėjo 14 d. frakcija susitiko su sveikatos apsaugos ministru Arūnu Dulkiu ir ministerijos atstovais. Frakcijos nariai kėlė klausimus dėl sveikatos paslaugų prieinamumo ir kokybės, padėties sveikatos apsaugos srityje. Seimo narė domėjosi Nacionalinio vėžio instituto vadovo skyrimu.

Seimo Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ susitikimas su sveikatos apsaugos ministru. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Rugsėjo 29 d. frakcija įregistravo rezoliuciją „Dėl švietimo darbuotojų darbo užmokesčio, derybų dėl mokytojų streikų užbaigimo ir atlyginimo streikuotojams užtikrinimo“¹⁰.

Minėtą rezoliuciją siūlantys demokratai ragino Vyriausybę imtis neatidėliotinų veiksmų ir patvirtinti realius sprendimus dėl darbo užmokesčio, numatyto politinių partijų susitarime (130 proc. – pedagogams, 150 proc. – mokslininkams ir tyrėjams), ir užtikrinti darbo užmokestį streikuojantiems švietimo darbuotojams.

¹⁰ https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35715&p_k=1&p_t=286255

„Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos reikalavimai buvo pateikti iš anksto, bet nei Vyriausybė, nei Švietimo, mokslo ir sporto ministras nesugebėjo konstruktyviai diskutuoti ir pateikti realaus reikalavimų įgyvendinimo plano. Tad labai svarbu, kad dabar būtų skubiai reaguojama, nes konstruktyvus sprendimas reikalingas visiems: tiek švietimo darbuotojams, tiek moksleiviams ir jų tėvams“, – teigė Vilija Targamadzė.

Rugsėjo 21 d. frakcijos nariai susitiko su Lietuvos Respublikos ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinės sąjungos atstovais: pirmininku Kęstučiu Pauliukaičiu, tarybos nare Nomeda Kačiuliene ir tarybos patarėju Mindaugu Ardišausku dėl į Seimo rudens sesijos darbų programą įtrauktos Vidaus reikalų ministerijos inicijuotos Viešojo saugumo tarnybos panaikinimo reformos.

Lapkričio 7 d. frakcijos „Vardan Lietuvos“ nariai susitiko su Izraelio ambasadore J.E. Hadas Wittenberg Silverstein ir ambasados darbuotojais. Aptarta padėtis Izraelyje.

Susitikimas su Izraelio ambasadore J. E. Hadas Wittenberg Silverstein ir ambasados darbuotojais. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lapkričio 9 d. Seimo nariai gavo Kauno rajono Domeikavos bendruomenės kreipimąsi, kuriuo išreikštas susirūpinimas dėl Pusiaukelės namų ir Kauno regiono probacijos tarnybos įkūrimo jų kaimynystėje – Stumbro g. 3, Šakių kaimas, Domeikavos seniūnija. Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“ atkreipė dėmesį į nerimą keliančią bendruomenės pateiktą medžiagą, kurioje teigiama, kad vietos gyventojai informaciją apie būsimą veiklą jau nupirktame pastate sužinojo ne tiesiogiai, o iš viešosios erdvės ir socialinių tinklų. Vilija Targamadzė vyko į bendruomenės inicijuotą susitikimą su Kalėjimo departamento atstovais, Kauno rajono meru ir tarybos nariais. Seimo narė pažymėjo, kad po laiko pradėta komunikacija neatitinka viešosios valdžios institucijų skaidrumo principo, skelbiamo Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 22 d. nutarime, ir kad tokiu poelgiu nusižengta demokratijos esmei.

Susitikimas su Domeikavos bendruomene ir Kalėjimų departamento atstovais. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Tai tik dalis veiklos. Išsamiau apie ją Seimo narė Vilija Targamadzė dalijasi susitikimuose, nes kiekvienas jų atskleidžia didesnes ar mažesnes problemas, kurių sprendimo ieško Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“ ir juos siūlo valdantiejiems. Deja, balsuojant neretai atsižvelgiama ne į projekto naudingumą.

Dalyvavimas Švietimo ir mokslo komiteto klausymuose ir diskusijose

Valstybės svarbiausi klausimai

ŠMK **balandžio 17 d.** surengta diskusija valstybei ir visuomenei svarbiu klausimu – dėl lietuvių kalbos mokėjimo, mokymosi ir mokymo. „Diskusijoje pabrėžta, kad Lietuvoje gyvena apie 90 tūkst. atvykusių iš kariaujančios Ukrainos, apie 48 tūkst. imigravusių iš Baltarusijos. Vieni jų mokosi valstybinės kalbos, kiti tam neturi sąlygų, tretieji, būdami vyresnio amžiaus, nebemato prasmės mokytis kalbos, nes neplanuoja integruotis į darbo rinką. Dar kiti yra nusprendę grįžti į savo šalį. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, Užimtumo tarnybos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir kitų institucijų atstovai vardijo problemas, kurios tampa trikdžiais valstybinės kalbos mokymuisi. Diskusijoje pabrėžiau valstybinės kalbos politikos svarbą, lyderystės trūkumą, negebėjimą koordinuoti proceso, nes daugelį keliamų problemų nėra sudėtinga spręsti. Kalbėjau ir apie atlygį tiems, kurie moko lietuvių kalbos, nes 3–5 eurai už valandą tarsi pasityčiojimas iš mokytojų. Siūliau sudaryti darbo grupę, surašyti problemas ir ieškoti galimybių joms spręsti, o ne atidėti į šalį reikalavimus valstybinės kalbos išmokimui“, – taip diskusiją apibendrino Seimo narė Vilija Targamadzė.

Spalio 9 d. buvo surengti klausymai dėl strateginio dokumento – Seimo nutarimo projekto „Lietuvos vizija 2050“, kuris turės įtakos ateities politikos formavimui. „Išklausius pristatymus, išryškėjo, kad vizija dar tobulintina. Pastebėjau, kad, ją kuriant, ypač reikėtų įvertinti įgyvendinimo galimybes. Vizijų ir įvairių gairių matėme daug, bet jos subliūkšta, jei nemodeliuojamas jos įgyvendinimas. Pasiūliau paraleliai galvoti ir apie prioritetus, ir išteklių telkimą vizijai įgyvendinti“, – pabrėžė Vilija Targamadzė. Be to, ji siūlė į strategijos nuostatas įtraukti ir jaunuosius mokslininkus, kad, rengiant dokumento įgyvendinimo priemones, jie sulauktų deramo dėmesio.

Spalio 25 d. dalyvauta Seimo Ateities komiteto ir Kauno technologijos universiteto surengtoje diskusijoje, skirtoje valstybės pažangos strategijai „Lietuva 2050“ aptarti. „Šį kartą dėmesys buvo sutelktas į dirbtinį intelektą (DI). Ne vienas pastebėjo, kad DI jau dabar gali atlikti nemažai funkcijų, o, jei jo nenaudosime ir nejudėsime sparčiai DI kūrimo procese, prarasime konkurencingumą“, – šitaip diskusiją apibendrino Vilija Targamadzė.

Bendrasis ugdymas

Klausymų ir diskusijų metu buvo stengiamasi išsamiai aptarti bendrojo ugdymo sistemoje besiformuojančias problemas ir aktualijas. **Gegužės 29 d.** surengta diskusija atnaujintų bendrojo ugdymo programų diegimui aptarti. Vilija Targamadzė atkreipė dėmesį, kad esami pokyčiai griaua sistemą, mokytojai kalba ne tik apie programas, aprūpinimą vadovėliais, bet ir apie vertinimą. Jos teigimu, mokytojai turi žinoti, koks bus išorinis vertinimas. Tai kuo skubiausiai turėtų sutvarkyti ŠMSM ir NŠA. Siūlyta, kad dalykinės asociacijos susidėliotų problemas ir galimus jų sprendimo variantus, be to, yra skirtis, kaip mokymo procesą mato mokytojai ir mokyklų vadovai.

Gegužės 31 d. buvo svarstomi Švietimo įstatymo Nr. I-1489 pakeitimai, numatantys bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarką. Švietimo mokslo ir sporto viceministras dr. R. Skaudžius pristatė mokyklų tinklo taisyklių reikalavimus, pabrėždamas, kad pastaruoju metu nesimato augančio mokyklų uždarymo proceso. Į diskusiją aktyviai įsitraukusi Vilija Targamadzė pabrėžė, kad šiuo metu pirmiausia reikia galvoti apie regioninę politiką, nes dabartiniai kriterijai, numatyti taisyklėse,

yra „ne regioninės politikos stiprinimas, o kaip tik jos atvirkštinis variantas“. Neaišku, kodėl visoms savivaldybėms taikomi tie patys kriterijai, nors jos labai skirtingos. Jos teigimu, „Niekas negali atsakyti, kodėl klasėje yra 21 ir 31 vaikas?“ Be to, kyla klausimas, kaip skaičiuojamas 30 km. atstumas iki mokyklų. Seimo narė siūlė skirti savivaldybėms didesnę lankstumą, pagalvoti apie tautinių mažumų mokyklas, mažąsias mokyklas, kurios gali geriau veikti nei monopolizuojamos gimnazijos. Taip pat ji siūlė iš esmės keisti požiūrį į švietimą, t. y. į jį žiūrėti, kaip į investiciją, o ne kaip į išlaidas, ir pergalvoti nuostatas dėl finansų bei išteklių, nes švietimui svarbūs ir kokybiniai kriterijai.

Lietuvoje kilus aktyviai diskusijai dėl psichotropinių medžiagų patekimo į mokyklas ir jų vartojimo, **lapkričio 20 d.** įvykusiuose klausymuose įvairių institucijų atstovai išsakė savo pozicijas dėl policijos galimos veiklos mokymo įstaigose, dėl mokinių daiktų tikrinimo ir pan. Seimo narė Vilija Targamadzė siūlė sudaryti darbo grupę ir išsamiai spręsti šias aštrėjančias problemas, nes Vaiko gerovės komisijos nesuteikia vaikams būtinos pagalbos, o mokyklų vadovai neturi įgaliojimų, tad reiktų priimti nutarimą ar ministro įsakymą dėl patekimo į mokyklą tvarkos reglamentavimo.

Gruodžio 11 d. diskusijos „Vaikų socializacijos centrai: sistema, pertvarkos vertinimas (kokybė), recidyvo statistika, kitų šalių patirtis ir kt.“ metu Vilija Targamadzė stebėjosi, kodėl nenagrinėjama visa sistema, t. y. nėra studijos / tyrimo, kaip vaikai gauna paslaugas, nesistemiškai pristatoma ir paaiškinama, kurios paslaugos teikiamos vaikui, kai jis išeina iš socializacijos centro.

Įtraukusis ugdymas

Rengiantis įgyvendinti priimtų įstatymų nuostatas, ypatingas dėmesys buvo skiriamas ir įtraukiamajam ugdymui. **Lapkričio 20 d.** surengta diskusija „Įtraukusis ugdymas ir Regioniniai specialiojo ugdymo centrai: vaidmuo ir teikiama pagalba“. V. Targamadzė, įsitraukusi į diskusiją su atsakingų institucijų atstovais, teiravosi, ar „nepasimeta“ įtraukiojo ugdymo prasmė, nes mokyti reikia visus vaikus, svarbus SUP vaikų integravimas, nekalbama apie SEKO vaikus. Siūlyta peržiūrėti, ar yra tyrimų, rodančių, kaip tokiu metu pakinta ne SUP vaikų ugdymo kokybė. Kita svarbi problema – mokyklose yra labai daug nediagnozuotų vaikų, tad Vaiko teisių kontrolierė turėtų rūpintis, kad visi vaikai gautų reikiamą pagalbą, o be to, pagalba turėtų būti teikiama ir profesinėse mokyklose.

Aukštasis mokslas ir mokslo politika

Švietimo mokslo ir sporto viceministras G. Jakštas **gegužės 15 d.** ŠMK diskusijos metu pristatėormaliojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos, meno veiklos vertinimo aprašo nuostatas. Išklausiusi pranešimą, V. Targamadzė atkreipė dėmesį, kad apraše neišgryninta skirtingų mokslų prigimtis, tarsi užgožiamas tarpdiscipliniškumas, ypač kalbant apie socialinius mokslus. Seimo narė siūlė tinkamai vertinti monografijas, kurios atskleidžia Lietuvos kontekstą, peržiūrėti mokslo žurnalų svarbą, tinkamai vertinti lietuvių kalba paskelbtas publikacijas.

Birželio 5 d. klausymų metu buvo svarstomos galimos Mokslo ir studijų ir Švietimo įstatymų pataisos, susijusios su centralizuoto priėmimo į mokyklas ir aukštąsias mokyklas pertvarkymu bei su bendrojo ugdymo mokyklų lankomumo problematika. Švietimo mokslo ir sporto viceministras dr. R. Skaudžius pasidalino vizija, kaip į vieną informacinę platformą galėtų būti sujungtos visos Lietuvos mokyklos ir aukštosios mokyklos, kuriant įstaigą „Mokausi Lietuvoje“. V. Targamadzė, dalykiškai reaguodama į tokius ministerijos planus, išsakė nemažai abejonių – ar nebus pažeidžiama

universitetų autonomija; neaiškūs dalyvavimo centralizuotoje sistemoje kriterijai – ir siūlė peržiūrėti tarptautinę praktiką. Kitas klausimas – dėl Švietimo įstatymo pataisų. Pasak kalbėjusiosios, siūlymas sutvarkyti mokyklos lankomumo klausimą ir sugriežtinti atsakomybę už jo pažeidimus – priimtinas, bet neaišku, kokią tvarką nustatys ministras. „Kadangi tvirtinama, kad yra Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos numatyta tvarka, argumentuodama, kad negalima pirkti katės maiše, paprasčiau ją pristatyti“, – teigė V. Targamadzė.

Švietimo ir mokslo komiteto klausymai. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Gruodžio 8 d. buvo surengti klausymai „Dėl Lietuvos mokslo, technologijų ir inovacijų ilgalaikės politikos vystymosi kryptių aprašo patvirtinimo“. Dokumentą pristatęs Seimo narys prof. dr. R. Lopata atsakė ir į Seimo narės V. Targamadzė paklausimą apie šios strategijos nuostatų įgyvendinimą, nes tai bus labai imlu finansams. R. Lopata patikino, kad svarstomas strateginis dokumentas, kurio įgyvendinimas bus siejamas su Nacionaliniu pažangos planu, o jį rengiant ir bus suplanuotos konkrečios priemonės bei lėšos.

Neformalus suaugusiųjų švietimas

Balandžio 13 d. buvo surengti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo pakeitimų ir papildymų projekto klausymai. Jų metu Švietimo, mokslo ir sporto viceministrė dr. Agnė Kudarauskienė pristatė įstatymo Nr. XIVP-2588 projektą. Renginyje dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo bei Ekonomikos ir inovacijų ministerijų atstovai. Vilija Targamadzė atkreipė dėmesį į tai, kad „Šių trijų ministerijų pajėgų sujungimas turėtų užtikrinti suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą sistemos turinį ir finansavimą. Tačiau, pristatant projektą, kilo nemažai klausimų. Pavyzdžiui, kaip suderinti savarankiškas savivaldybių funkcijas ir įstatymo projekte numatytas nuostatas; ar vieno langelio principas sujungs visas sistemas; kodėl suaugusiųjų švietimas pradedamas nuo 18 metų, o viršutinė riba – 65-eri. Susidarė įspūdis, kad kuriama ne žmogui patogi, bet biurokratinė sistema. Neaišku, kaip bus atrenkami asmenys, turėsiantys teisę naudotis ta sistema, nes finansai apriboja besimokančiųjų skaičių. Klausiau apie kuriamos sistemos rizikas, deja, aiškaus atsakymo nebuvo. Neapgalvotas ir sistemos tvarumas. Tad per klausymus ministerija komitetui pristatė ne sistemą, o tik jos pabirus fragmentus“.

Dalyvavimas Lietuvos Respublikos Seimo Ateities komiteto posėdžiuose

Seimo narė 2023 m. **vasario 1 d.** dalyvavo Ateities komiteto neformalaus Ateities forumo „Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas“ virtualioje diskusijoje „Demokratijos paradigmos kaita“, **kovo 8 d.** diskusijoje „Respublika ir Gerovės valstybė“, **gegužės 24 d.** diskusijoje „Inovacijų ekonomika: žmogiškojo kapitalo plėtros perspektyvos ir socialinė įtrauktis“, **rugsėjo 13 d.** dalyvauta diskusijoje „Kokiomis vertybėmis grįšime ateities Lietuvą?“, **spalio 24 d.** – Ateities komiteto apskritojo stalo diskusijoje „Litvinizmas: kilmė, įtaka ir iššūkiai baltarusių ir lietuvių santykiams“ (II dalis).

Gegužės 3 d. dalyvauta Seimo Ateities komiteto neformalaus Ateities forumo „Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas“ diskusijoje „Du dešimtmečiai Europos Sąjungoje: iššūkiai, pokyčiai, proveržiai“. Diskusija skirta artėjančiam Lietuvos stojimo į ES dvidešimtmečiui aptarti, pasiektiems rezultatams išryškinti. Seimo narė priminė, kad 2009 m. ES lygiu švietimo srityje buvo išskirti trys sektoriai: kokybė, prieinamumas ir finansavimas. Pažymėjo, kad valstybės asignavimai švietimui stabiliai didėjo, tačiau kyla problemų dėl jų panaudojimo. Pinigų srautai didėja, tačiau su kokybe ir prieinamumu mes turime daug problemų. V. Targamadzė teigė: „Peršasi išvada, kad šie pinigai neracionaliai panaudojami, todėl reiktų pergaltvoti tikslo ir rezultato paradigmą. Neramina pedagogų rengimas, jų profesinis tobulėjimas, bet džiugina tai, kad bendrojo ugdymo programų atnaujinimas grindžiamas kompetencijomis“. Susitikime savo pastebėjimais ir įžvalgomis taip pat dalijosi Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakulteto dekanas prof. dr. Dainius Žalimas, energetikos ekspertas Vidmantas Jankauskas, Lietuvos banko valdybos pirmininko pavaduotojas dr. Raimondas Kuodis, Vyriausybės kanclerio pavaduotojas Vilmantas Vitkauskas ir matematikas, inžinierius programuotojas Regimantas Čiupaila.

<https://www.youtube.com/watch?v=ofA33sOjXk8>

Seimo Ateities komiteto diskusija „Du dešimtmečiai Europos Sąjungoje: iššūkiai, pokyčiai, proveržiai“, 2023-05-03, Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Ateities komiteto posėdžių tematika aktuali, todėl dalyvauta beveik visuose jo organizuotuose posėdžiuose.

Dalyvavimas konferencijose, forumuose, diskusijose

Kaip teigia Seimo narė, metai buvo labai aktyvūs – įvyko daugiau nei 20 konferencijų, diskusijų, forumų, į kuriuos buvo kviečiama ar kuriuose teko dalyvauti. „Labai atsiprašau, kad dėl laiko stokos negalėjau visuose dalyvauti. Dėkoju visiems, keliantiems aktualius klausimus“, – Lietuvos žmonių aktyvumu pasidžiaugia prof. habil. dr. Vilija Targamadzė. Seimo narė konferencijose ir diskusijose pasisakė įvairiais su švietimu susijusiais klausimais, daugiausia – apie bendrojo ugdymo pokyčių ir įtraukiojo ugdymo problematiką. Jos iniciatyva surengtos dvi diskusijos švietimo sistemos pokyčių ir Lietuvos vaikų pasiekimų temomis. Keturiuose renginiuose (konferencijose, forumuose ar diskusijose) Seimo narė skaitė panešimus švietimo politikos, įtraukiojo ugdymo, bendrojo ugdymo, aukštojo mokslo problematikų temomis.

Konferencijos

Vasario 10 d. dalyvauta konferencijoje, skirtoje programos „Renkuosi mokytis!“ 15 metų sukakčiai. Joje norvegų švietimo konsultantas, skaitmeninės dirbtinio intelekto platformos „Learn-Lab“ įkūrėjas Yngve Lindvig kalbėjo apie mokinių pažangos ir vertinimo tobulinimą; biochemijos mokslų daktarė, neuromokslininkė Urtė Neniškytė pristatė neuromokslo taikymo galimybes pedagogikoje. „Šie ir kiti konferencijos pranešimai paakino permąstyti pedagogikos mokslo galimybes, modernizavimą ir pritaikomumą ugdymo/si proceso tobulinimui“, – konferencijos naudą apibūdina Seimo narė.

Balandžio 19 d. Seimo narė V. Targamadzė pasveikino Seime surengtos Lietuvos Respublikos Trečiojo amžiaus universitetų konferencijos „Trečiojo amžiaus universitetai Lietuvoje: dabartis ir ateitis“ dalyvius, pasidžiaugdama, kad plečiasi šio universiteto veikla, ir jis jau tampa net tam tikru reiškiniu, taip pat šio judėjimo iniciatyva Seime priimta besimokančio senjoro diena bei išreikšta iniciatyva teisiškai įtvirtinti TAU veiklą,

Balandžio 24 d. dalyvauta Telšiuose vykusioje Vakarų Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų metodinėje konferencijoje „Įtraukiojo ugdymo link“. Seimo narė skaitė pranešimą „Įtraukusis ugdymas: mimikrija ir metamorfozės“. Su konferencijos dalyviais kalbėta apie specialiųjų ugdymo ir socialinės ekonominės kultūrinės atskirties vaikus, įtraukiojo ugdymo esmę. Pedagogai išreiškė susirūpinimą dėl pasirengimo įtraukiajam ugdymui, dalinosi sėkmės istorijomis.

*Seimo narė Vilija Targamadzė Telšiuose vykusioje konferencijoje dalijosi mintimis apie įtraukiojo ugdymą.
Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė*

Gegužės 4 d. dalyvauta Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos konferencijoje „Lietuvos švietimas globalių iššūkių akivaizdoje“. Seimo narė pareiškė savo mintis apie ugdymo įstaigose esantį biurokratizmą. Taip pat ji kalbėjo apie įtraukųjį ugdymą, ugdymo turinio atnaujinimą, mokytojų trūkumą, pamokų lankomumą ir kitais aktualiais klausimais.

Konferencijos įrašą rasite: <https://www.lmva.eu/naujienos/lietuvos-svietimas-globaliu-issukiu-akivaizdoje-2023>

Gegužės 29 d. Seimo narė pasveikino Šiaulių r. Kužių mokykloje vykusios respublikinės mokytojų konferencijos „Mokinių kompetencijų ugdymas pamokose“ dalyvius. Konferencijoje dalyvavo 189 mokytojai iš įvairių Lietuvos miestų ir miestelių. Joje buvo pristatyta 16 pranešimų iš Šiaulių, Klaipėdos, Biržų, Panevėžio, Radviliškio, Meškuičių, Anykščių. Mokytojai dalijosi savo žiniomis, išvalgomis, praktine patirtimi, siekdami vieno tikslo, kad mokiniams mokytis būtų naudinga, parsminga ir įdomu.

Konferenciją rasite:

https://www.schoolandcollegelistings.com/LT/Kuziai/480807578605495/Ku%C5%BEi%C5%B3-mokykla#google_vignette

Liepos 1–2 d. Sakartvelo prezidentės Salomės Zurabišvili kvietimu Seimo narė prof. Vilija Targamadžė dalyvavo tarptautinėje moterų konferencijoje Tbilisyje, kurios pagrindinė tema – tvarių taikos pasaulyje kūrimas. Šiame tarptautiniame renginyje diskutuota apie naujų technologijų įtaką karo metu ir socialinėje žiniasklaidoje, informacinio karo aspektus, kaip karo sąlygomis būtų galima apsaugoti kultūros paveldą. Aptarta Sakartvelo europinė perspektyva ir kt. temos. Taip pat vyko pokalbis su taikos aktyvistėmis. „Įvairiaaspaktė konferencija, nubrėžianti moterų kaip potencialių lyderių vaidmenį įvairiose veiklose, pasidalijimas unikalia patirtimi ir bendradarbiavimo taškų numatymas gali tapti bendravimo ir bendradarbiavimo asmenybių ir organizacijų sinergija. O sinerginis efektas yra svarbus, nes tampa prasmingų darbų drauge darymo varikliu“, – Seimo kanceliarijos Spaudos biurui komentavo Tarpparlamentinių ryšių su Sakartvelu grupės pirmininko pavaduotoja.

Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Rugpjūčio 24 d. dalyvauta Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos organizuotoje konferencijoje „Švietimas šalyje ir regionuose. Švietimo teisingumas“, skirtoje savivaldybių švietimo skyrių, mokyklų, mokytojų asociacijų, profesinių sąjungų ir kitų socialinių partnerių atstovams. Joje kalbėta apie bendrojo ugdymo pokyčius, švietimo būklę, bet, pasak Seimo narės, kalbėję ministerijos atstovai apsiribojo statistikos lavina, negilumine informacija, visai nekalbėta apie problemas, jų atsiradimo priežastis, galimus sprendimus, iššūkius, siekius ir jų įgyvendinimą.

Spalio 13 d. Seimo Švietimo ir mokslo komiteto narė prof. habil. dr. Vilija Targamadzė dalyvavo Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos (LETA) kartu su Kauno technologijos universitetu organizuotoje konferencijoje „Ugdymas ir švietimas: įvairovės vertė“. Joje prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė apžvelgė LETA nueitą kelią ir perspektyvas. Mokslininkai ir būsimieji mokslininkai diskutavo įvairiomis švietimo temomis, pristatė savo tyrimus. Seimo narė dalyvavo sekcijoje „Bendrojo ugdymo mokyklos tinklas“, kur buvo diskutuojama apie įvairovės vartimą chaosu, mokymąsi už mokyklos ribų, karo pabėgėlių integraciją ir kitais klausimais.

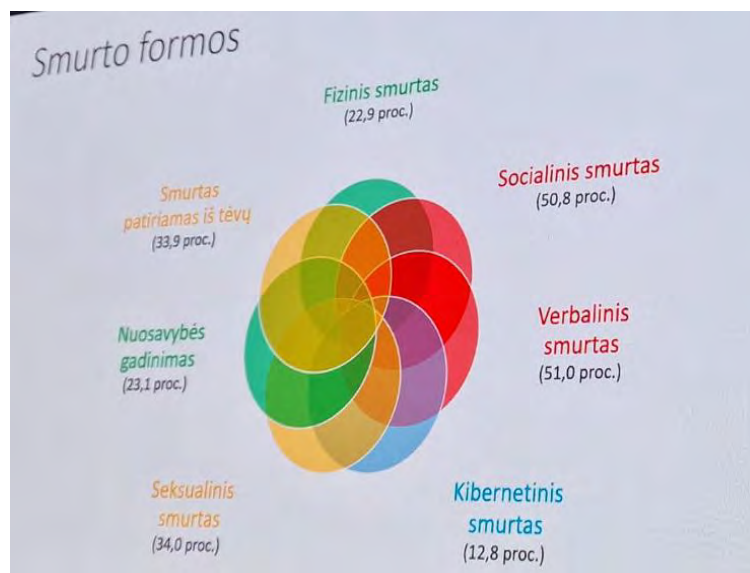

Prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė skaito pranešimą, kuris verčiamas į gestų kalbą. Nuotr. autorė Vaiva Juškienė.

Lapkričio 22 d. Panevėžyje vyko respublikinė teorinė konferencija „Įtraukusis ugdymas: Aš + Tu+ Jie + Jos = Mes“. Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo schemą pristatė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovas Ignas Gaižiūnas. Patirtimi dalijosi mamos ir specialistai. Seimo narė pasveikino konferencijos dalyvius, padėkojo jiems už prasmingą darbą, supažindino su naujais teisės aktais, kurie sudarys galimybę laiku gauti specialiųjų ugdymosi poreikių vaikams specialistų pagalbą. Taip pat akcentavo, kad įtraukusis ugdymas – tai kiekvieno vaiko sėkmingas mokymasis, todėl klaidinga akcentuoti, kad įtraukusis ugdymas yra SUP vaikų integravimas.

Lapkričio 23 d. Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos ir Nacionalinės švietimo agentūros organizuotoje konferencijoje „Mokyklos savarankiškumas – galimybės ir grėsmės“ buvo gvildintos mokyklų veiklos galimybės, stiprinant savarankiškumą. Kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo profsąjungų, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir kitų institucijų atstovais Seimo narė diskutavo mokyklos savarankiškumo sampratos tema, savarankiškumo galimybes ir trikdžius. „Pažymėjau, kad Lietuvoje švietimo administravimas grindžiamas kontrole, o tai silpnina savarankiškumo galimybes“, – apie konferenciją atsiliepė Vilija Targamadzė.

Lapkričio 30 d. Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga organizavo konferenciją „Smurtas švietime – tylioji pandemija“. Joje pristatyti užsakyto tyrimo apie mokytojų patiriamą smurtą rezultatai. Mykolo Romerio universiteto mokslininkai aptarė jų atlikto tyrimo rezultatus. Gan iškalbingi rezultatai: visi 1146 respondentai patyrė vienokio ar kitokio smurto formas, bet pagalbos sulaukė retai. Diskusijoje dalyvavusi Seimo narė kalbėjo apie įstatymų kaitą, organizacijos kultūros svarbą bendriems susitarimams, normoms ir taisyklėms ir kt.

Forumai

Balandžio 14 d. Seimo narė dalyvavo Lazdijų švietimo centre vykusiame švietimo forume „Mokykla – nuolatinės kaitos bei naujovių iniciatorė ir diegėja“. Vilija Targamadzė skaitė pranešimą „Bendrasis ugdymas: kur link?“.

Gegužės 4 d. Vilija Targamadzė dalyvavo Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo ataskaitiniame-rinkiminiame suvažiavime, kuriame perskaitė pranešimą „Pokyčiai Lietuvos aukštajame moksle“. Seimo narė supažindino su Lietuvos aukštojo mokslo sistemos naujovėmis 2022–2023 m. Taip pat dalijosi mintimis, diskutuojant aukštojo mokslo ir švietimo vizijos tema.

Gegužės 25 d. dalyvauta Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos surengtame forume „Atvirieji švietimo sistemos duomenys“. „Diskutavome apie atvirusius švietimo sistemos duomenis ir apie tai, kaip juos efektyviau taikyti atliekant mokslo tyrimus bei tobulinant švietimo praktiką. Švietimo duomenų kaupiama vis daugiau, tačiau egzistuoja daugybė klausimų – ar mokame jais pasinaudoti,

ar žinome, kokius duomenis generuoja NŠA ir kaip jų gauti mūsų tyrimams, kaip galime jais remtis, ar suprantame panaudojimo teises, atsakomybes ir grėsmes, kokios didžiųjų duomenų kaupimo ir naudojimo mokslo tyrimuose ateities perspektyvos? Šie ir kiti panašūs klausimai neretai kyla įvairiuose lygmenyse“, – forumą apžvelgia Seimo narė.

Birželio 21 d. Mokslininkų sąjungos ataskaitiniame-rinkiminiame susirinkime Vilija Targamadzė dalijosi mintimis apie mokslinio potencialo svarbą ir jo galimybes Lietuvos progresui didinti.

Mokslininkų sąjungos ataskaitinis-rinkiminis susirinkimas. Nuotr. iš asmeninio archyvo

Lapkričio 10 d. Prezidentūroje vyko regionų forumas, kuriame buvo svarstyti sveikatos ir socialinės apsaugos, švietimo ir kiti klausimai. Seimo narės V. Targamadzės dėmesio centre – klausimas: „Ar savivaldybės pakankamai savarankiškos ir atsakingos, kad švietimas taptų regioninės politikos integralia dalimi?“ „Kalbėdama apie švietimo problemas, akcentavau, kad kuriamos dvi skirtingos – nevalstybinių ir valstybinių-savivaldybių bendrojo ugdymo sistemos, kad mokyklas slegia biurokratija, kurios mažinimo jau dveji metai nesprenžia nei Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, nei Vyriausybė, kad nepasirengta ir įtraukiojo ugdymo įgyvendinimui“, – forumo keliamus klausimus apibūdino Seimo narė.

Diskusijos

Sausio 26 d. Nacionalinis švietimo NVO tinklas kartu su partneriais **surengė diskusiją** „Pasi- tikėjimo kultūra švietime: misija (ne)įmanoma?“, į kurią buvo pakviesta ir Seimo narė V. Targama- dzė. „Akcentavau NVO dalyvavimo reikšmingumą demokratijai, sprendimų priėmimų skaidrumui, pasirengimą kokybiškai teikti paslaugas bei jų pačių aktyvumą ir komunikaciją. Visgi dar išlieka nemažai diskusijų sukeliančių klausimų. Valstybės institucijos deklaruoja pasirengimą įtraukti NVO į švietimo paslaugų teikimą, bet bent švietimo sektoriuje tai vyksta vangiai ir šis potencialas išnaudojamas dar nepakankamai“, – teigia Vilija Targamadžė.

Diskusijos dalyviai. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Vasario 21 d. dalyvauta VDU Švietimo akademijos organizuotoje diskusijoje „Pokyčiai ir iš- šūkiai švietime 2023–2025 metais“. Seimo narė skaitė pranešimą „Švietimo pasiekimai ir kūrini- dos“. Diskusijoje kalbėta apie pedagogų kvalifikaciją, vadovų mentorystę, bendrųjų programų at- naujinimą ir kitais klausimais.

POKYČIAI IR IŠŠŪKIAI ŠVIETIME 2023-2025 METAIS

Diskusiją moderuoja prof. dr. Giedrė Kvieskienė, dr. Vytautas Kontrimas

Iliustracija iš VDU Švietimo akademijos kvietimo.

Diskusija rasite: <https://www.youtube.com/watch?v=dCKQS57td8w>

Sisteminių pokyčių Lietuvoje / Švietimo sistema

Nauja erdvė permąstyti Lietuvos švietimo sistemą bei save, kaip jos bendrakūrėją

Sisteminių pokyčių procesą
inicijuoja **Vilija Targamadžė**,
LR Seimo narė

- Nuotoliu Zoom platformoje
- 2023 m. liepos 24 d. (pirmadienį)
- 13:00 val. - 15:00 val.

*„Mes nebegalime valdyti ir
kontroliuoti sistemų ar jų išsiaiškinti.
Bet mes galime su jomis ir jose sokti!“*

Donella Meadows
(sisteminio mąstymo pionierė)

Prišijungimas:

<https://zoom.us/j/999136057822>

pwd: SXG2YTZWUQ14MIVH0X2BG4rVGV5dx09.Meeting_ID:
999 1360 5782

Passcode: 648074

Proceso kalbos: lietuvių kalbos/ sinchroninis
vertimas

Proceso fasilitatoriai:

Anna Birney

Sisteminių pokyčių mokykla (Jungtinė Karalystė)

Zoya Lukyanova

Tinklo partnerė Rytų ir Centrinės Europai ir Azijai, Sisteminių
pokyčių mokykla (Jungtinė Karalystė, Vokietija)

Lina Šteinotaitė-Kalėdė

Sisteminių pokyčių fasilitatorė (Lietuva)

Gabrielė Pimpytė

Sisteminių pokyčių fasilitatorė (Lietuva)

Esate pakviestas, nes Jūs:

- / matote, jaučiate ir žiūdate Lietuvos
švietimo sistemos virpesius, įtrūkimus ir
ritmą;
- / norite įklausyti į visų švietimo sistemos
dalyvių išmintį;
- / galite išbūti nevilysį, skausmę ir viltybę
dėl švietimo ateities
- / esate atviras (-a) viskam, kas gali iškilti;
- / išsikvėlate mokiniui;
- / esate atsakingas už tai, kas vyksta ar
nelyksta švietimo sistemoje ar Jūsų
fragmentinėje sistemos
dalyje;
- / pasiryžę švęsti kompleksiskumą;
- / norite išplėsti savo matymo ir veikimo
horizontą;
- / norite įeiti kelių, kaip kitaip atkurti
Lietuvos švietimo sistemą.

Patartina nedalyvauti, jei tvirtai žinote
kaip pakeisti ir „suvarkyti“ Lietuvos
švietimo sistemą bei turite paruošius visus
atsakymus į visas problemas ir visus
klaudimus. Nedalyvaukite, jei visų
sultinesuotųjų šalių pasisėdėjimai jums
nuobodus ir neveda į greitą ilgamečių
problemų sprendimą.

Renkamės lydyti Lietuvos švietimo
sistemos dalyvius į pažintį su sistemų
teorija ir jos praktiniu taikymu,
kompleksiskumo suvokimu, padėsime
paėjsti sąveikas ir ryšius tarp skirtingų
sistemos dalių. Suzinosite kaip, kodėl ir
kada sistemos keičiasi arba nesikeičia.
Apžvelgsime, kaip sistemų teorija taikoma
kitose šalyse/ gali būti taikoma švietime ir
kaip jūs, kiekvienas asmeniškai galite tapti
sistemos pokyčių fasilitatoriais.

Galbūt pajusime gebėjimą veikti
sistemingiau ir skatinti bei laikyti erdvę
pokyčiams visuose Lietuvos švietimo
sistemos lygmenyse, įskaitant save. Tai
būtina bet kurios sistemos gyvybiškumo ir
klestėjimo sąlyga.

Rugsėjo 5 d. dalyvauta diskusijoje „Hibridinių grėsmių konvergencija: netradicinės provokacijos NATO rytiniame flange“. Gilintasi į sudėtingą hibridinių grėsmių kraštovaizdį ir galimą jų poveikį NATO 5 straipsnio, susijusio su kolektyvine gynyba, aktyvavimui. Remiantis daugybe kruopščiai parengtų scenarijų, vertintas įvairių šalių dalyvių 5 straipsnio taikymo praktiškumas ir efektyvumas, šiuolaikinės hibridinės grėsmės, kuriose netradicinė ir įprastinė karinė taktika derinama su kibernetiniu, informaciniu ir politiniu karu.

Švietimo politikos įgyvendinimas. Susitikimai su atsakingais asmenimis

Seimo narė 2023 m. daug dėmesio skyrė švietimo politikos įgyvendinimui, ir tam, kokiomis problemomis, lūkesčiais ir vizijomis šiuo metu gyvena ugdymo įstaigos. Susitikdama su savivaldybių atstovais ir jose lankydamosi gilinosi, su kokiomis problemomis ugdymo įstaigos susiduria, kaip jas sprendžia ar bando spręsti, kartu su ugdymo įstaigų bendruomenėmis pasidžiaugė jų rezultatais. Kviečiame pakeliauti su Seimo nare po kai kurias jos lankytas ugdymo įstaigas.

Susitikimai su merais ir savivaldybių atstovais

Sausio 16 d. Seimo narė susitiko su Pasvalio rajono švietimo įstaigų darbuotojais, rajono meru. Pranešime „Bendrasis ugdymas: kur link“ ji apibūdino Lietuvos valdymo sąrangą, analizavo Lietuvos švietimo sumaišties priežastis, atkreipė dėmesį į didaktines problemas, principus, naujos kartos savitumą ir kt.

Vasario 1–3 d. Vilija Targamadzė kartu su tuometiniu Kėdainių rajono vicemeru Pauliumi Aukštikalniu susitiko su Kėdainių miesto ir rajono Atžalyno, Akademijos, Šviesiosios, Krakių, Josvainių, Šėtos gimnazijų ir „Ryto“ progimnazijos vadovais, mokytojais, švietimo pagalbos specialistais. Kalbėtasi apie įtraukųjį ugdymą, pagrindinio ugdymo pasiekimų tikrinimą, ugdymo proceso organizavimą ir biurokratiją. „Didelė biurokratinė našta ugdymo įstaigų vadovus ir pedagogus atitraukia nuo pagrindinės misijos. Paaiškėjo, kokios konkrečios pagalbos trūksta rengiantis įtraukiamam ugdymui. Taip pat pedagogai pasidalijo mintimis apie Kėdainiuose vykstančias sociokultūrines edukacines veiklas, o vicemeras pažadėjo jas tobulinti“, – susitikimus apibendrina Seimo narė.

Šėtos gimnazijos direktorius Mindaugas Danilevičius, prof. habil. dr. Vilija Targamadzė, Kėdainių rajono savivaldybės vicemeras Paulius Aukštikalnis. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Vasario 13 d. kartu su Rokiškio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriaus vedėju Auriemu Laužadžiu Seimo narė dalyvavo susitikimuose su Rokiškio Juozo Tumo Vaižganto ir Pandėlio gimnazijų bendruomenėmis. Jose diskutuota apie įtraukaus ugdymo įgyvendinimą – pasirengimą, problemas, jų sprendimą, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų trūkumą, mokyklų tinklo pertvarką. „Pokalbiuose akcentuota, kad 2024–2025 m. m. įsigaliojantis reikalavimas, kad gimnazijos

vienuoliktoje klasėje būtų 21, o 2025–2026 m. m. 31 mokinys, rodo aiškią kaimiškose vietovėse ar miesteliuose esančių gimnazijų nykimą. Juozo Tumo Vaižganto gimnazijoje diskutavome ir apie ugdymo proceso organizavimą pagal mokymosi lygius. Mokytojai ir mokyklos administracija nurodė privalumus ir tobulintinas vietas, mokantis atitinkamuose mokymosi lygiuose ir į juos skirstant“, – pabrėžia Vilija Targamadzė.

Gegužės 8 d. Mažeikių švietimo centre Seimo narė susitiko su rajono socialiniais pedagogais ir aptarė jiems rūpimas problemas bei jų sprendimo galimybes. Susitikime dalyvavo Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Švietimo, kultūros ir sporto komiteto pirmininkė Tatjana Kinčinienė.

Pokalbis su Mažeikių rajono socialiniais pedagogais. Nuotr. autorė Nijolė Achrem.

Gegužės 15 d. Seimo narė susitiko su Anykščių rajono meru Kęstučiu Tubiu, diskutuota dėl bendrojo ugdymo mokyklų veiklos tobulinimo ir mokinių skaičiaus, formuojant III ir IV gimnazijos klases.

Susitikimas su Anykščių rajono savivaldybės meru Kęstučiu Tubiu. Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė.

Rugpjūčio 29 d. susitikusi su Panevėžio miesto meru Ryčiu Račkausku, Panevėžio kolegijos vadovais ir verslininkais Seimo narė kalbėjosi apie potencialias kolegijos galimybes likti savarankiška kolegija. Išsakyta nemažai pastebėjimų dėl kolegijai, kaip aukštajai mokyklai, keliamų reikalavimų ir jų siekių, sutarta, kaip spėriai ir planingai juos įgyvendinti.

Rugsėjo 1 d. kartu su Panevėžio miesto meru Ryčiu Mykolu Račkausku lankytasi Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijoje, kurioje kartu su gimnazijos vadovais diskutuota pedagogų poreikio Panevėžio mieste, kompetencijų ugdymosi ir kitais bendrojo ugdymo klausimais.

Rugsėjo 4 d. su Kaišiadorių savivaldybės tarybos Švietimo, kultūros ir sporto komiteto pirmininke Ieva Mažulienė aptartas Tūkstantmečio mokyklų įgyvendinimas, rajono gimnazijų išlikimo galimybės.

Gruodžio 6 d. Seimo narė apsilankė Vilniaus Salininkų gimnazijoje ir su jos direktore dr. Jelizaveta Tumlovskaja, Vilniaus miesto savivaldybės švietimo skyriaus atstovais diskutavo apie įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą ir dėl Salininkų bendruomenės „Vardan Salininkų“ peticijos, kurioje prašoma sudaryti sąlygas treniruotis gimnazijos patalpose Salininkų vaikų futbolo komandoms. Sutarta, kad Vilniaus m. Švietimo, kultūros ir sporto skyrius kartu su Vilniaus miesto Salininkų gimnazija ir bendruomene ieškos galimybių šiam klausimui išspręsti.

Bendrasis ugdymas ir įtraukusis ugdymas

Sausio 16 d. Seimo narė apsilankė Pasvalio rajono Pumpėnų gimnazijoje, Pasvalio lopšelyje-darželyje „Žilvitis“. Susipažinta su šių ugdymo įstaigų problemomis. Diskusijos metu ypač išryškėjo įtraukaus ugdymo įgyvendinimo problema, abejonės dėl gimnazijų likimo. Pasvalio specialiojoje mokykloje „Riešutas“ su mokyklos administracija kalbėtasi apie specialiųjų vaikų ugdymo/si bei lavinimo problemas, jų sprendimą, veiklos tobulinimo galimybes. Akivaizdu, kad, turint omenyje minėtų vaikų poreikių sudėtingumą, tokios mokyklos yra reikalingos. Lankantis Pasvalio krašto muziejuje, domėtasi jo edukacinėmis programomis bei veikla.

Vasario 20 d. Šalčininkų rajono Turgelių „Aistuvos“ gimnazijoje vyko Sensorinio kambario atidarymas ir Lietuvių kalbos žodyno demonstravimas. Renginyje dalyvavo Seimo narė Vilija Targamadzė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento Mokyklų veiklos skyriaus vyriausioji specialistė Lina Miliuvienė, Juodšilių „Šilo“ gimnazijos, Buivydiškių pagrindinės mokyklos, Kalesninkų Mykolo Rudzio pagrindinės mokyklos ir Rudaminos lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ direktorės, įmonės „Janida“ vadovė Inga Sosnovska, mokinių tėvų atstovas Daugvardas Noreikis. Diskutuota apie įtraukųjį ugdymą, mokyklos pertvarką, ugdymo/si organizavimą. Įmonės „Janida“ vadovė Inga Sosnovska supažindino su priemonėmis, kurios gali būti panaudotos darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais.

Vasario 27 d. Seimo narė su Šiaulių Medelyno gimnazijos vadovėmis, švietimo pagalbos specialistėmis, mokytojomis aptarė mokinių pažangos vertinimą ir įtraukiojo ugdymo problemas: mokinių registro, mokymo/si priemonių, Pedagoginių psichologinių centrų pagalbos ir kt.

Kovo 2 d. lankytasi Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijoje, kur susitikta su Svėdasų bendruomene. „Šis susitikimas sukėlė ambivalentiškus jausmus – nuo 2023–2024 m. m. gimnazijoje neleidžiama formuoti vienuoliktos klasės, nors 21 mokinio vienuoliktos klasės sraute reikalavimas įsigalioja tik nuo 2024–2025 m. m., neieškoma lankstesnių formalaus švietimo formų, kurios būtų patrauklesnės ir racionalesnės vaikams ir bendruomenei. Kita vertus, bendruomenės noras išlaikyti gimnaziją ir ieškoti galimybių gimnazinių klasių išlaikymui, nuteikė optimistiškiau. Į pasiūlymą steigti nepelno siekiančias organizacijas, kurios gebėtų akredituoti bendrąsias vienuoliktos ir dvyliktos klasės programas, sureaguota pozityviai. Atsirado vilties kibirkštėlė, kad gali švietime aktyviau veikti ir bendruomenės“, – pabrėžia Seimo narė.

Nuotr. iš Anykščių DSVL skyriaus

Po susitikimo su Svėdasų bendruomene. Nuotr. autorė Sonata Veršelinė.

Rugpjūčio 14 d. su Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinės mokyklos, Žaslių ikimokyklinio ugdymo skyriaus vadovėmis diskutuota ikimokyklinio ugdymo tikslų, veiklos tobulinimo galimybių, teisinės bazės temomis.

Rugsėjo 1 d. lankytasi Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazijoje. Su mokyklos vadovais kalbėtasi apie bendrojo ugdymo padėtį. Švietimo aktualijos buvo svarstomos ir Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijoje, padėkota už užtarnautą poilsį išeinančiai ilgametei direktoriaus pavaduotojai Danutei Slosioraitei.

Rugsėjo 20 d. lankytasi Kėdainių „Ryto“ progimnazijoje ir su direktore Svetlana Denisova aptarti mokytojų atlyginimų, krūvių, įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo ir kiti aktualūs klausimai.

Su Kėdainių „Ryto“ progimnazijos direktore Svetlana Denisova. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Profesinis mokymas

Sausio 5 d. Seimo narė apsilankė Marijampolės profesinio rengimo centre. Diskutuota apie profesinio mokymo pertvarką, perspektyvas. Su direktoriumi Gražvydu Juodišiu išryškintos galimos profesinio mokymo pertvarkos rizikos ir jų valdymo galimybės. Išskirtinis dėmesys sutelktas bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo dermei išryškinti, specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių integracijai, mokytojų profesiniam tobulėjimui aptarti.

Vėjo gaudyklė Marijampolės profesinio rengimo centre. Nuotrauka iš asmeninio archyvo.

Rugsėjo 11 d. lankytasi Vilniaus agroekologijos mokymo centre, vykdančiame priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio bei vidurinio ugdymo, pirminio profesinio ir tęstinio bei neformalaus švietimo programas. Aptartos centro atliekamos funkcijos. Aptartos ir ugdymo proceso bei profesinio mokymo organizavimo, modulių profesiniame mokyme pasirinkimo, profesijos mokytojų darbo krūvio skaičiavimo metodikos problemos. Gilintasi ir į kitus klausimus.

Spalio 2 d. V. Targamadžė su Šiaulių technologijų mokymo centro Prekybos ir verslo skyriaus vadove dr. Renata Veršinskiene aptarė profesinio mokymo perspektyvą ir problemas.

Spalio 11–12 d. Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariai kartu su biuru lankėsi Šiaulių ir Panevėžio miestuose. Vienas iš pagrindinių apsilankymo tikslų – profesinio mokymo centrų po sujungimo perspektyvos, problemos ir kolegijų tolesnės veiklos modeliavimas. „Akivaizdu, kad skirtingų institucijų sujungimas, nepakankamai derinant bendruomenių interesus, su jomis menkai diskutuojant, sudaro papildomų trukdžių darbuotojų integracijai. Be to, tam netalkina ir institucijų skirtingos kultūros. Sujungtos profesinio mokymo institucijos gludina aštresnius kampus, ieško racionalių sprendimų, bet ne viskas nuo jų priklauso, pavyzdžiui, Panevėžio mokymo centras dar iki 2023 m. spalio 12 dienos neturi oficialiai jam skirtų patalpų, o projekte numatytų patalpų paskirstymas bendruomenės netenkina. Jų argumentai, pasak dalyvavusiųjų susitikime, net neišklausomi, – kalbėjo Seimo narė Vilija Targamadžė.

Kolegijos

Spalio 2 d. susitikta su Šiaulių regioninės plėtros taryba ir Šiaulių valstybinės kolegijos vadovais. Kolegijos direktorė dr. Lina Tamutienė informavo apie institucijos rodiklius ir pristatė galimus penkis tolesnius kolegijos veiklos scenarijus. Diskusijos metu Seimo narė pasiūlė jungtis su Klaipėdos universitetu. Pasak jos, tai būtų logiškas žingsnis, nes sutampa studijų kryptis ir išsaugomas didesnis savarankiškumas nei jungiantis su kitomis kolegijomis.

Spalio 11–12 d. su Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariais apsilankiusi Šiaulių ir Panevėžio miestuose, Seimo narė Vilija Targamadžė pabrėžė, kad „rūpestį kelia ir Šiaulių bei Panevėžio kolegijų perspektyva. Vargiai joms pavyks tenkinti numatytus kolegijų reikalavimus, todėl jos turi apsispręsti dėl jungimosi. Šiaulių kolegija modeliuoja penkis variantus ir juos analizuoja. Panevėžio kolegija ieško galimybių likti savarankiška“.

Seimo Švietimo ir mokslo komiteto narių apsilankymas Vilniaus universiteto Šiaulių akademijoje. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Paminėti ne visi vizitai į ugdymo įstaigas, profesines ar aukštąsias mokyklas. Daugiau vizitų galima surasti dabotvarkėje.

Lituanistika ir lietuvių kalbos mokymas

2023 m. Seimo narė Vilija Targamadžė domėjosi lietuvių kalbos mokymo situacija ne tik lietuviškose, bet ir tautinių mažumų mokyklose, gilinosi į sąlygas, sudaromas Ukrainos pabėgėliams Lietuvoje mokytis lietuvių kalbos. Balandžio 17-ąją pasisakė Švietimo ir mokslo komiteto nuotolinėje diskusijoje dėl valstybinės kalbos politikos svarbos ir tam tikros lyderystės trūkumo, koordinuojant lietuvių kalbos mokymo procesą. Gegužės 8 d. kartu su Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininke dr. Violeta Meiliūnaite lankėsi Mažeikių rajono savivaldybėje ir lietuvių kalbos mokymo problemas bei aktualijas aptarė su Mažeikių rajono savivaldybės mere Rūta Matulaitiene, Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėju Apolinaru Stonkumi bei Mažeikių rajono lietuvių kalbos ir literatūros mokytojais.

Seimo narė domėjosi ir lietuvių kalbos mokymosi galimybėmis Sakartvele, tad liepos 2 d. buvo susitikusi su Sakartvelo technikos universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros centro lietuvių kalbos dėstytoja Lidija Giorgobiani. Aptartos lietuvių kalbos mokymo/si problemos, susidariusios po staigios centro vadovo prof. dr. Vido Kavaliausko mirties.

Susitikimas Mažeikių rajono savivaldybėje. Nuotr. autorė Nijolė Achrem.

Seimo narė prof. habil. dr. Vilija Targamadžė ir Valstybinė lietuvių kalbos komisija jau antrus metus yra virtualios parodos „Trijų žodžių galia“ globėja. Parodos, skirtos vaikų ir jaunimo kalbai turtinti. Jas inicijavo Mažeikių rajono Viekšnių lopšelio-darželio „Liepaitė“ atstovai ir naujienų portalas www.manokraštas.lt. Parodai darbus atsiuntė ne tik Lietuvos ugdymo įstaigos, bet ir užsienyje veikiančios lituanistinės mokyklos. Seimo narė balandžio 24 d. apdovanojo Telšių „Atžalyno“ progimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojus, paskatiniusius savo mokinius dalyvauti šioje parodoje, o gegužės 8 d., lankydamosi Mažeikiuose, už pagarbos lietuvių kalbai ugdymą padėkojo šios parodos organizatoriui – Mažeikių r. Viekšnių lopšelio-darželio „Liepaitė“ kolektyvui ir administracijai. Šioje parodoje dalyvavo ir dvi Anykščių rajono mokyklos – Svėdasų gimnazija ir Kavarsko pagrindinė-daugiafunkcinis centras. Pateikti darbai išsiskyrė savo patrauklumu ir turtinga kalba – sakiniai konstruojami ne tik iš dažnai sutinkamų žodžių, bet ir kuriant naujažodžius. Gegužės 15 d. V. Targamadžė, lankydamosi Anykščių rajono Kavarsko pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre, padėkojo dailės mokytojai Kristina Striukienei, o su mokyklos vadovais ir pedagogais aptarė mokyklos veiklą, darbo su vaikais patirtis, švietimo problemas.

Seimo narė padėką įteikė Telšių „Atžalyno“ progimnazijos lituanistams, paskatinusiems mokinius aktyviai dalyvauti virtualioje Lietuvių kalbos dienoms skirtoje parodoje. Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė.

Seimo narė prof. habil. dr. Vilija Targamadžė ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė dr. Violeta Meiliūnaitė su Mažeikių r. Viešųjų lopšelio-darželio „Liepaitė“ kolektyvu. Nuotr. autorė Nijolė Achrem.

Seimo narė padėką už lietuvių kalbos puoselėjimą įteikė lopšelio-darželio „Liepaitė“ direktorei Dairai Narmontienei. Nuotr. autorė Nijolė Achrem.

Parodos globėja Vilija Targamadžė padėkojo mokytojai Kristinai Striukienei. Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė.

Susitikimas su mokyklos vadovais ir pedagogais. Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė.

Seimo narė vasario 10 d. dalyvavo šventėje, skirtoje Trakų rajono Paluknio „Medeinos“ gimnazijos lietuviškų klasių 60-mečio paminėjimui, ir dėkojo mokyklos bendruomenei už lietuvių kalbos ir lietuviškų tradicijų puoselėjimą Rytų Lietuvoje.

Trakų rajono Paluknio „Medeinos“ gimnazijos lietuviškų klasių 60-mečio šventėje. Nuotr. autorius Vytenis Daugutis.

Apsilankymai švietimo įstaigose, jų šventėse ir susitikimai su mokiniais bei studentais

Seimo narė 2023 m. daug dėmesio skyrė ugdymo įstaigoms. Jose lankydamosi gilinosi, su kuriomis problemomis ugdymo įstaigos susiduria, kaip jas sprendžia ar bando spręsti, kartu su ugdymo įstaigų bendruomenėmis džiaugėsi jų rezultatais. Kviečiame pakeliauti su Seimo nare po kai kurias jos lankytas ugdymo įstaigas.

Sausio 27 d. svečiuotasi Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazijoje vykstančiame 24-ajame vaikų meninės kūrybos festivalyje „Šalčios aleliumai“. Jame dalyvavo Šalčininkų ir Vilniaus rajono mokyklų ir darželių atstovai. Šventės metu mokiniai rašė laišką Lietuvai. „Jų pasirodymuose buvo jaučiama meilė savo kraštui ir Tėvynei“, – pasidžiaugia Seimo narė.

Akimirka iš meninės kūrybos festivalio „Šalčios aleliumai“. Nuotr. iš Turgelių Aistuvos mokyklos svetainės.

Vasario 6 d. dalyvauta pirmosios Lietuvoje privačios gimnazijos – Vilniaus privačios gimnazijos – 30-mečio šventėje. Jos sumanytoja ir steigėja – Tatjana Liubertienė. Šiais metais gimnazija išleido 23-ąją abiturientų laidą.

Vasario 28 d. dalyvauta panevėžiečių tradicinėje „Vilties žibintų“ šventėje. „Džiaugiuosi Panevėžio miesto Vilties progimnazijos gražia ir dvasiškai turtinga tradicija – kasmet rinkti „Vilties žibintus“. Tai mokinių, mokytojų, tėvelių ir svečių laukiama šventė, drąsinanti, kad, nepaisant galios ar negalios, kiekvienas gali tapti vilties žibintu. Kiekvienais metais laikiu šio renginio, sušildančio, įkvepiančio ir teikiančio viltį. Labai malonu būti tokio renginio globėja“, – įspūdžiais dalijosi Seimo narė.

Panevėžio miesto Vilties progimnazijos kvietimo nuotrauka.

Kovo 8 d. Seimo narė dalyvavo Vilniaus Tech (VGTU) universiteto jungtinių mokslų laboratorijų korpuso atidaryme. Tai moderniai įrengtos laboratorijos, skirtos moksliniams tyrimams, studijoms, socialiniams partneriams, mokiniams.

Rugpjūčio 22 d. su Lietuvos moksleivių sąjungos prezidentu Jonu Trumpa ir viceprezidentu Emiliu Mikulskiu, valdybos nariu Ignu Janeliūnu diskutuota apie švietimo pokyčius ir jų įgyvendinimą, įtraukijį ugdymą, Švietimo įstatymo pataisas, suminį vertinimą, mokytojų streiką, jo palai-
kymą ir kitais aktualiais klausimais.

Spalio 4 d. Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetas Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje pradėjo naujuosius mokslo metus. Seimo narė pasveikino universiteto klausytojus naujų mokslo metų pradžios proga, pasidžiaugė, kad senjorai yra smalsūs, veiklūs ir stengiasi tobulėti.

Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitete mokslo metų atidaryme dalyvavo prorektorius prof. dr. Gediminas Dalinkevičius, rektorė doc. dr. Zita Žebrauskienė, dekanė Violeta Skaržinskienė. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Spalio 20 d. Seimo narė Klaipėdos Vydūno gimnazijoje vykusioje Pilietiškumo pamokoje susitiko su mokiniais, atlydėjusiais mokytoją Liliją Bručkienę į Vinco Kudirkos aikštę Vilniuje ir aktyviai dalyvavusiais LŠDPS organizuotame visuotiniame mitinge.

Spalio 20 d. ugdymo karjeros specialistų dienos proga apsilankyta Lietuvos jūreivystės kolegijos renginyje. Seimo narė pasveikino jo dalyvius, dalyvavo diskusijoje su mokytojais ir ugdymo karjeros specialistais. Po oficialiosios dalies viešnia savo jėgas išbandė valdydama locmano valtį ir sako, kad jai tai visai neblogai sekėsi.

Locmano valtės valdymas. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lapkričio 10 d. Seimo narė susitiko su Kauno technologijos universiteto Panevėžio fakulteto studentais ir dėstytojais. Diskutuota apie organizacijų kūrimo strategijas, kultūrą, padėtį švietime.

Lapkričio 10 d. Seimo narė apsilankė Užugirio krašto muziejiniam komplekse, kurį sudaro Prezidento Antano Smetonos gimtojo namo pamatai, 1935 m. jo rūpesčiu statyta mokykla, dvaras su žeme. Užugirio muziejus įsikūręs gatviniame Užulėnio kaime, rūmus primenančiame pastate, kurį krašto gyventojams padovanojo pirmasis Nepriklausomos Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona. „Susipažinau su ekspozicija, pasimatavau dar mano laikų mokyklinį suolą ir pabandžiau rašyti plunksna“, – malonias akimirkas prisiminė profesorė, muziejui padovanojusi Vasario 16-osios signatarų paveikslą.

Prie vieno iš Užugirio krašto muziejaus pastatų. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Užugirio muziejuje įspūdinga mokyklinė ekspozicija. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lapkričio 23 d. Vilniaus Jono Ivaškevičiaus jaunimo mokykla šventė 30-metį. Renginyje dalyvavusi Vilija Targamadžė, kaip Jaunimo mokyklos koncepcijos bendraautorė, pasidžiaugė mokyklos pasiekimais, padėkojo už jų prasmingą darbą.

*Su pirmąja Jaunimo mokyklos direktore Vajone Strimatiene.
Nuotr. iš asmeninio archyvo.*

Gruodžio 15-oji – šypsenų ir šventiškų palinkėjimų diena. Žasliuose aplankyta mokykla, iki-mokyklinio ugdymo skyrius ir šeimyna. Kaišiadoryse akį traukė eglė ir parke besipuikuojančios įvairių organizacijų eglutės.

*Prie Žaslių pagrindinės mokyklos eglės. Nuotr. iš
asmeninio archyvo.*

Kiti visuomenei svarbūs klausimai Seimo narės akiratyje

Lietuvos vaikų fondas

Sausio 18 d. susitikta su Lietuvos vaikų fondo direktore Romualda Navikaite. Kalbėtasi apie vieno iš seniausių vaikams skirtų fondų įvairiaaspektę veiklą: įvairūs projektai, renginiai, pagalba jos reikalingiems vaikams ir pan. Direktorė pažymėjo, kad pastaruoju metu juntamas fondui aukojančiųjų skaičius. „Nepaisant išskylančių finansinių problemų, rūpinamasi vaikais ir viltingai žvelgiama į ateitį“, – susitikimą apibendrino Seimo narė.

Valstybės institucijų kalbų centras

Gruodžio 12 d. Valstybės institucijų kalbų centras šventė 30-metį. Šios įstaigos bendruomenę pasveikino Seimo narė, pasidžiaugė jų prasminga veikla ir tuo, kad centras tapo sertifikuota institucija, galinčia vykdyti pedagogų kvalifikacijos kėlimo programas. „Šis centras nuveikė gan didelį darbą ir Lietuvos kelyje į NATO. Jo vykdomi projektai yra ne vienadieniai, o apgalvoti ir paliekan-tys pėdsaką mūsų šalies gyvenime“, – teigė Vilija Targamadzė.

Valstybės institucijų kalbų centro kelyje į NATO projekto dalyviai. Nuotr. iš Eglės Šleinitienės veidaknygės.

Mokesčiai

Birželio 14 d. su Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos atstovais aptarti PVM maitinimui mažinimo klausimai, išryškinant privalumus ir galimas grėsmes.

Rugpjūčio 30 d. Seimo narė dalyvavo susitikime su Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentu Vidmantu Janulevičiumi, generaliniu direktoriumi Ričardu Sartatavičiumi ir viceprezidentu Mantu Gudu. Diskutuota apie mokesčių reformą. Abejonių kelia, ar numatomi pokyčiai nepadarys žalingo poveikio ekonomikai, konkurencijai, valstybės ir savivaldybių biudžetams, socialinei aplinkai. Be to, tokie pakeitimai gali didinti ekonomikos šešėlį ir emigraciją, korupcijos mastą bei administracinę naštą.

Susitikimai su dvasininkais

Vasario 27 d. Vilija Targamadžė, Šiaulių vyskupijos kurijoje susitikusi su vyskupu Eugenijumi Bartuliu ir kancleriu kun. Rimantu Žaromskiu, aptarė dvasiškų įžvelgiamas Lietuvos problemas ir jų atsiradimo priežastis.

Gruodžio 4 d. Kėdainių rajono Dotnuvos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai parapijoje susitikta su klebonu Giedriumi Maskolaičiu. Kalbėtasi Lietuvos aktualijų, jaunosios kartos ugdymo, darbo su bendruomene temomis.

Dotnuvos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios klebonas Giedrius Maskolaitis ir prof. habil. dr. Vilija Targamadžė. Nuotr. autorius Dimitrijus Kuprijanovas.

Dalyvavimas pilietinėse akcijose

Kovo 23 d. Seimo narė Vilija Targamadzė palaikė žemdirbių protestą, kuriuo jie išreiškė savo nepasitenkinimą dėl pieno supirkimo kainų ir dėl neprofesionaliai dirbančios Žemės ūkio ministerijos bei ministro neveiklumo, žemdirbiams neteikiamos realios pagalbos.

Nuotr. iš portalo mano ūkis.lt (<https://www.manoukis.lt/naujienos/renginiai/protestu-banga-atsirito-iki-seimo>)

Gegužės 25 d. Seimo narė prisijungė prie pilietinės akcijos, liudijančios žmonių nusivylimą valdančiosios koalicijos veiksmais. Prie Seimo susirinkę Lietuvos gyventojai bandė tautos išrinktiesiems priminti, kad dauguma tautos nepitaria Civilinės sąjungos įstatymui, kurį siekiama įteisinti.

Liepos 26 d. kartu su kėdainiečiais ir jų reikalavimus palaikančiaisiais dalyvauta prie Vyriausybės vykusiame mitinge dėl LI OSO konservavimo. Prašymas – neuždaryti įmonės ir nenaikinti darbo vietų. „Išeičių yra ir tai rodo Vokietijoje ir Belgijoje dirbančios įmonės“, – pabrėžė Seimo narė.

Mitinge kalbančiųjų buvo daug. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Pedagogų palaikymas mokytojų rengtuose streikuose

Šių metų rudenį vykę mokytojų streikai apėmė nemažą dalį visuomenės, kadangi kurį laiką mokytojai nevedė pamokų, pėsčiomis žygiavo į Vilnių iš Klaipėdos ir kitų miestų, vyko nuolatinės derybos su Švietimo mokslo ir sporto ministerija dėl darbo sąlygų pagerinimo ir atlyginimų pakėlimo. Streikas prasidėjo spalio pradžioje; po kelių apsiramimo savaitių atsinaujino; antroji banga – lapkričio pabaigoje. Seimo narė Vilija Targamadzė net kelis kartus buvo prisijungusi prie streikuojančių pedagogų, siekdama suteikti jiems moralinę paramą ir išklausti jų lūkesčius.

Spalio 5 d. Seimo narė pasveikino prie Vyriausybės streikuojančius mokytojus ir palinkėjo jiems pedagoginio optimizmo, stiprybės ir konstruktyvaus dialogo. O apsilankiusi besitęsiančiame mokytojų streike Vinco Kudirkos aikštėje **spalio 9 d.** pravedė pamoką „Ugdymas: kur link ar aplink“, kurios metu pažymėjo, kad ugdyme nukrypta nuo metodologijos, nutolta nuo Geros mokyklos koncepcijos, kad mokyklos slegiamos biurokratijos, nėra pasirengta įtraukiamam ugdymui ir pan.

Seimo narė sveikina streikuojančius mokytojus Vinco Kudirkos aikštėje. Nuotr. autorė Beata Pietkiewicz.

Spalio 12 d. kalbėdama Vinco Kudirkos aikštėje vykusiam visuotiniame mokytojų mitinge, prof. habil. dr. Vilija Targamadzė pabrėžė, kad švietimas serga ir kad jame yra daug smegduobių. „Jei nesuremsime pečių, atsivers karstinės įgriovos. Dėkoju mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, suskambinusiems pavojaus varpą. Ačiū suprantantiems ir palaikantiems mokytojų pagrįstus ir teisingus reikalavimus. Lietuvos švietimo darbuotojų profesinė sąjunga nusprendė laikinai stabdyti streiką ir grįžti į mokyklas, bet žada organizuoti cunamį“, – anuomet kalbėjo Seimo narė.

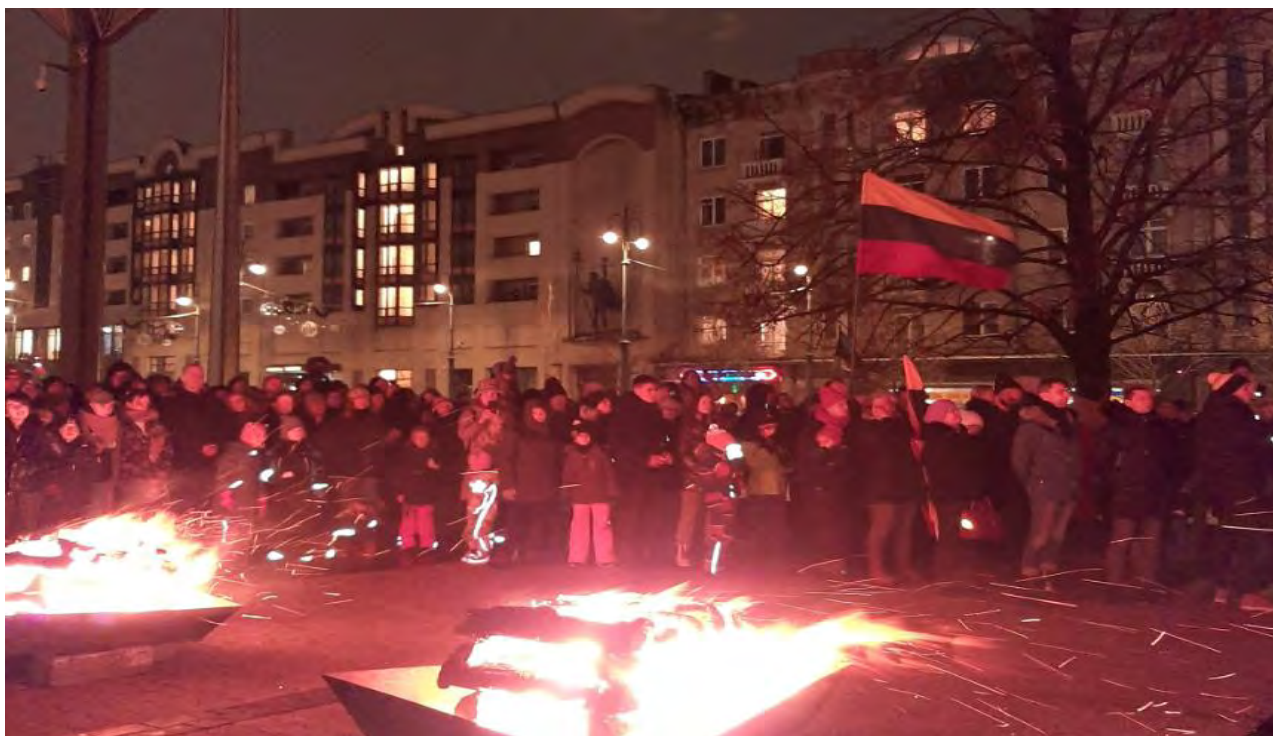
Lapkričio 22 d. vykusiam visuotiniame Lietuvos mokytojų mitinge įtikinamai parodyta, kad mokytojo etatinis apmokėjimas nėra 1407 eurai, kaip skelbiama. Dar kartą pakartoti mokytojų reikalavimai. Seimo narė padėkojo mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams už pilietinę poziciją ir patikino, kad yra Seimo narių, suprantančių pedagogų problemas ir siekiančių įtikinti valdančiuosius ir Vyriausybę priimti mokytojams svarbius teisės aktus.

Visuotinis Lietuvos mokytojų mitingas Vilniuje. Nuotr. autorius Dimitrijus Kuprijanovas.

Svarbių valstybei ir visuomenei datų paminėjimas

Minint Laisvės gynėjų dieną, **sausio 12-ąją** prie Seimo suliepsnojo laužai. „Stovėdami prie jų, prisiminėme atkaklius ir drąsius Lietuvos žmones, nepasidavusius gąsdinimams, nepabūgusius prieš tankų ir stojusius ginti Tėvynę. Tada buvo apgintas ilgai širdyse puoselėtas idealas – Tėvynės laisvė. Ir mes laimėjome, nes buvome tvirti, ryžtingi ir vieningi“, – sakė minėjime dalyvavusi Seimo narė prof. habil. dr. Vilija Targamadzė. Sausio 13 d. vyko Lietuvos Respublikos Seimo minėjimas, skirtas Laisvės gynėjų dienai prisiminti. Tą dieną Laisvės premija buvo įteikta J. E. Ukrainos Prezidentui Volodymyrui Zelenskiui, nuotoliniu būdu dalyvavusiam tiesiogiai iš Kijevo. „Karo Ukrainoje aidai, atėję į kiekvieno mūsų gyvenimą ir širdį, dar labiau išryškina Sausio 13-osios prasmę“, – pabrėžė Vilija Targamadzė.

Prisiminimai apie Sausio 13-ąją, prie Seimo liepsnojant laužams. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Sausio 13-osios minėjimas Seime. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – **Vasario 16-ąją** Seimo narė paminėjo kartu su Žaslių bendruomene. Žaslių gyventojai buvo sveikinami tradicine automobilių kolona. Seimo narė Vilija Targamadžė linkėjo bendruomenei, kad niekada Lietuva nestokotų pagarbos ir meilės, kad kiekvieno širdyse visada liepsnotų laisvės troškimas.

Žaslių Vasario 16-osios šventimo programa. Nuotr. iš Žaslių kultūros centro svetainės.

Automobilių kolona sveikina Žaslių gyventojus. Nuotr. autorė Ieva Mažulienė.

Šventinę nuotaiką žasliečiams veža vėliavomis pasipuošusi automobilių kolona. Nuotr. autorė Ieva Mažulienė.

Birželio 14 d. dalyvauta Gedulo ir vietos dienos minėjime. Su mokiniais diskutuota apie šios dienos prasmę ir reikšmę.

Nuotr. iš asmeninio archyvo

Liepos 6-ąją – Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir Tautiškos giesmės dieną Seimo narė svečiavosi Kaišiadorių rajono Kaugonių krašto bendruomenėje, kartu sugiedota „Tautiška giesmė“.

Tautiškos giesmės giedojimui su Kaugonių krašto bendruomene pasirengę. Nuotr. iš Kauguonių krašto bendruomenės svetainės.

Tarptautinė romų genocido diena paminėta Panerių memoriale **rugpjūčio 2 d.**, kurios metu kviesta pagerbti romų genocido aukas. Primindama šį skaudų istorijos faktą, Vilija Targamadžė atkreipė dėmesį, kad 1942-ųjų rugpjūčio 2-ąją Aušvico koncentracijos stovykloje išžudytas romų lageris, kuriame buvo apie 3 tūkst. romų tautybės žmonių, kad ši data tapo Romų holokausto pažymėjimo data. Lietuvoje į atmintinų dienų sąrašą ji įtraukta 2019 m. Sakydama kalbą, Seimo narė pabrėžė, kad turime būti budrūs ir kad jokiais formomis ši tragedija neturi pasikartoti.

Romų holokausto paminėjimo Paneriuose akimirka. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Susitikimai su bendruomenėmis ir dalyvavimas jų rengiamose šventėse

Švietimo problemos ir laukiami pokyčiai bei visuomenės socialinė padėtis rūpi ir Lietuvos regionų bendruomenėms, kurios kviečiasi Seimo narius, norėdamos išgirsti naujienas iš valstybės interesus atstovaujančių asmenų, dalinasi savo lūkesčiais, išvalgomis ir nuogastavimais. **Vasario 7 d.** V. Targamadzė kartu su Seimo nariu, buvusiu socialinio apsaugos ir darbo ministru Linu Kukuraičiu susitiko su uteniškiais, aptarė šiame regione veikiančių mokyklų ateities perspektyvas.

Susitikimas su uteniškiais. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

2023 m. buvo gausu švenčių ir susitikimų, į kuriuos bendruomenės kvietė ir Seimo narę V. Targamadzę. **Birželio 9 d.** ji dalyvavo Ramygalos miesto 653-iojo gimtadienio renginyje, sveikino vokalinių moterų ansamblį „Aušra“, lankėsi viešojoje bibliotekoje.

Seimo narė sveikina moterų vokalinių ansamblį „Aušra“. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Seimo narė **liepos 16 d.** buvo pakviesta į tradicinę Spurgų šventę Žasliuose, kurioje buvo gausu sveikinimų, edukacinių programų, vyko vandens dviračių varžybos, koncertas ir kitos linksmybės.

Prieš Spurgų šventę. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Rugsėjo 16 d. Seimo narės padėkos ir suvenyrai buvo įteikti Širvintų rajono Gelvonų bendruomenės aktyviausiems nariams.

Gelvonų miestelio šventė. Nuotr. autorė Stanislava Sabaliauskienė.

Spalio 1 d. Seimo narė dalyvavo Ramygaloje (Panevėžio rajonas) vykusioje Mykolinių šventėje ir pasveikino bendruomenę prasmingų tradicijų puoselėjimo proga. Kartu su ja į šventę atvyko Sakartvelo ambasadorė Lietuvoje Salome Shapakidze.

Seimo narė sveikina Ramygalos bendruomenę. Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė.

Kartu su Seimo nare į šventę atvyko Sakartvelo ambasadorė Lietuvoje Salome Shapakidze. Nuotr. autorė Karolina Baltmiškė.

Spalio 27 d. Seimo narę į „Rudens prijuosčių“ šventę pakvietė Kaišiadorių rajono Paparčių bendruomenė. „Likau sužavėta bendruomenės narių ir svečių gebėjimu linksmintis, džiaugtis gyvenimu ir rudens gėrybėmis. O prijuosčių išmonę ir grožį įvertinome prizais. Džiugu, kad šventę kūrė ir vaikai, ir jaunimas ir vyresnio amžiaus žmonės“, – įspūdžiais dalijasi Vilija Targamadzė.

Šventę papuošė instrumentinis vokalinis ansamblis „Konkordas“. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Prizinis Paparčių vaikų dienos centro kūrinys. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lapkričio 11 d. Kaišiadorių rajono Žaslių kultūros centre vyko Seimo narės Vilijos Targamadzės globojamas renginys „Aš ir daina“. Jame dalyvavo vienuolika atlikėjų iš visos Lietuvos. Seimo narė pasveikino konkurso dalyvius, pasidžiaugė vis gerėjančiu atlikėjų profesionalumu.

Renginio akimirka. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Artėjant gražiausioms metų šventėms, V. Targamadzė **gruodžio 15 d.** susitiko su Kėdainių bendruomene „Mūsų krašto sėkmei“, pasveikino jos narius ir palinkėjo prasmingos veiklos tęstinumo, palinkėjo nebijoti naujų iššūkių. Sekančią dieną lankytasi Salininkuose, kur buvo įžiebta Kalėdų eglutė. „Puiki šventė ir malonus pabendravimas su vietos bendruomene. Sveikinau naują Salininkų bendruomenę „Vardan Salininkų“ ir visus Salininkų gyventojus“, – malonias akimirkas prisimena Seimo narė. Gruodžio 17 d. Seimo narė pasidžiaugė jaukia Kalėdine muge Žasliuose, bendruomenės narių rankdarbiais ir kūriniais, puoselėjančiais puikią švenčių laukimo nuotaiką.

Kalėdų eglutės įžiebimas Salininkuose. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Kalėdinė mugė Žasliuose. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Knygų pristatymai ir iškilių žmonių paminėjimas

Seimo narė pati inicijavo knygos pristatymą Seime ir dalyvavo knygų pristatymuose kitose institucijose, taip pat dalyvavo prisiminimų vakaruose, skirtuose iškiliams Lietuvos žmonėms ir jų darbams atminti.

Sausio 17 d. dalyvauta Mokslo akademijoje surengtose prof. habil. dr. Juozo Sigito Mureikos monografijos „Estetologijos akiračiai. Prasmių kilmės tyrinėjimai“ sutiktuvėse. Knygos pristatyme pabrėžta, kad J. Mureika savo darbais pasirodė kaip nepralenkiamas metodologas, estetikos, kaip filosofinės disciplinos pagrindų, tyrėjas analitikas ir jos virsmų aiškintojas.

Knygos viršelio nuotrauka. Paimta iš autoriaus atsiųsto kvietimo.

Balandžio 12 d. Seimo narės iniciatyva Seimo bibliotekoje buvo surengtas knygos „Adelė, slapta vaikų draugė“ pristatymas. Tai knyga visai šeimai apie Adelę Dirsytę, kuri vaikystėje svajojo nukeliauti į tolimas šalis, tapti puikia mokytoja, užsiimti prasminga veikla, bet gyvenimas ją nubloškė į Sibirą. Adelė ir ten liko mokytoja, vaikų drauge ir kartu kalėjusių merginų ramsčiu. Pasislėpusios po narais, Magadano kalėjime jos parašė maldaknygę „Marija gelbėk mus!“. Toji rankų darbo knygutė, paslaptinai ištrūkusi į laisvę, tapo kankinimų ir tremties liudininke pasaulyje. Knygą pristatė sesuo Danguolė Gervytė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos vyresnioji patarėja muziejinei veiklai Ramunė Driaučiūnaitė, Adelės Dirsytės beatifikacijos bylos vicepostulatorius kun. Nerijus Pipiras, „Artumos“ žurnalo vyr. redaktorius Darius Chmieliauskas, Adelės Dirsytės giminaičiai ir kt.

Knygos pristatymas. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Rugsėjo 21 d. Seimo narė dalyvavo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje vykusiame sesers Felicijos Nijolės Sadūnaitės knygos „Skubėkime daryti gera“ naujojo leidimo pristatyme. „Tai įsimintinas vakaras, verčiantis susimąstyti apie daromus prasmingus darbus Tėvynei ir kovojusių už Lietuvos nepriklausomybę drąsą, išmonę“, – renginį apibūdina Vilija Targamadzė.

Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje sesers Felicijos Nijolės Sadūnaitės knygos „Skubėkime daryti gera“ pristatymas. Ketvirta iš kairės – sesuo Felicija Nijolė Sadūnaitė. Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Gegužės 27 d. Seimo narė kartu su žasliečiais dalyvavo prisiminimų vakare, skirtame alpinistui, juvelyrui, dailininkui Alfonsui Jakštui atminti.

Kvietimo į renginį nuotrauka.

Lapkričio 12 d. Vilija Targamadzė dalyvavo Vaidilos teatre poeto Justino Marcinkevičiaus atminimui skirtame renginyje „Ašara Dievo aky“. Iškilūs Lietuvos aktoriai skaitė poeto eiles ir atliko jo eilėmis parašytas dainas.

Seimo narės Vilijos Targamadzės inicijuotos parodos Seimo rūmuose

2023 m. Seimo rūmų lankytojai galėjo susipažinti su keturiomis Seimo narės Vilijos Targamadzės inicijuotomis parodomis, kuriose buvo eksponuojama tapyba, dailė, juostos, fotografija, tekstilės kūriniai ir kalėdinės dekoracijos.

Liepos 5 d. Seimo II rūmų galerijoje atidaryta Medardo Čioboto Trečiojo amžiaus universiteto Tautodailės fakulteto klausytojų darbų paroda „Mintys ir nuotaikos, paverstos spalvomis“. Parodoje eksponuoti dviejų fakulteto klausytojų darbai: Marijos Misiūnienės 12 paveikslų, sukurtų japoniškos „kinusaigos“ technika bei 12 tapybos darbų ir Tautodailės fakulteto dekanės, Lietuvos Tautodailininkų Sąjungos Vilniaus krašto tautodailininkų-meno kūrėjų bendrijos narės Henrikos Ivancienės 35 pintos juostos.

Kūrėjus sveikina parodos iniciatorė Seimo narė Vilija Targamadzė. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Džoja Gunda Barysaitė.

Parodos atidarymo dalyviai. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Džoja Gunda Barysaitė.

Daugiau nuotr. <https://www.flickr.com/photos/97441645@N08/albums/72177720309554162/with/53024745768>

Rugpjūčio 24–rugsėjo 9 d. surengta Vilniaus dailės akademijos Atvirosios dailės, dizaino ir architektūros mokyklos mokinių dailės darbų paroda „Mano svajonių mokykla“. Mokyklų pastatus kuria architektai, tačiau retai paklausiama mokinio, kokia gi yra jo įsivaizduojama mokykla? Šioje parodoje atskleidžiamos dabartinių mokinių įsivaizduojamos ateities mokyklos pastatų vizijos, ateities mokyklos pastatų projektai.

Nuotr. iš asmeninio archyvo.

Lapkričio 13–27 d. buvo eksponuojama Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos Dailės skyriaus paroda „Grafikos darbai“. Parodoje pristatyti mokinių grafikos darbai iš Dailės skyriaus fondų. Kolekciją sudarė skirtingomis technikomis sukurti estampai: ofortai, lino raižiniai, litografijos, monotipijos.

Atidarant parodą, kalbėjo jos iniciatorė Vilija Targamadzė. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Džoja Gunda Barysaitė

Parodos svečiai. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Džoja Gunda Barysaitė.

Daugiau nuotr. <https://www.flickr.com/photos/97441645@N08/albums/72177720312690029/with/53331479391>

Gruodžio 13–29 d. surengta Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro mokinių paroda „Atgimimas“. Joje buvo eksponuojami floristų, siuvėjų ir fotografų darbai, simbolizuojantys atgimimo svarbą. Civilizacijos lygiai taip, kaip gali išnykti, turi galią atgimti ir gyventi amžinai. Vieną iš tokių civilizacijų mena pristatoma **rūbų kolekcija „Betonas ir terakota“**. Kolekcijoje jungiami senovės ir šių laikų civilizacijų simboliai: šilta terakota – tai žvilgsnis į senovę, į senąją Kretos keramikos sritį, šaltas betonas simbolizuoja šių dienų civilizaciją.

Rūbų kolekcija „Betonas ir terakota“. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Džoja Gunda Barysaitė.

Parodos atidarymo akimirka. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Viktorija Chorna.

Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro parodos autoriai ir palaikymo komanda. Nuotr. iš Seimo kanceliarijos archyvo. Autorė Viktorija Chorna.

Daugiau nuotr. <https://www.flickr.com/photos/97441645@N08/53396354747/in/album-72177720313372255/>

Seime priimti svečiai

Sausio 6 d. Seime svečiavosi ir su Seimo nare V. Targamadze susitiko Mažeikių Kazimiero Jagmino pradinės mokyklos mokytojai. Susitikimo metu aptartos priimtose Švietimo įstatymo pataisos, diskutuota apie įtraukujį ugdymą, išskylančias ugdymo/si problemas ir jų sprendimo galimybes, nubrėžtos kryptys problemoms spręsti. Sutarta, kad pozityvumas visada padeda ieškoti problemų sprendimų, o neįklimpti į liūnus.

Mažeikių Kazimiero Jagmino pradinės mokyklos mokytojų vizitas Seime. Nuotrauka iš asmeninio archyvo.

Vasario 8 d. Seimo narė priėmė į Seimą atvykusius Trakų rajono Paluknio „Medeinos“ gimnazijos mokinius ir pedagogus, kurie su politike pasidalijo ugdymo džiaugsmiais ir rūpesčiais.

Gegužės 10 d. Vilijos Targamadzės kvietimu Seime lankėsi Vilniaus „Ryto“ progimnazijos mokiniai. Jiems buvo surengta ekskursija po Seimą.

Spalio 10 d. Seime apsilankė Klaipėdos turizmo mokyklos mokytojai.

Nuotr. iš asmeninio archyvo.

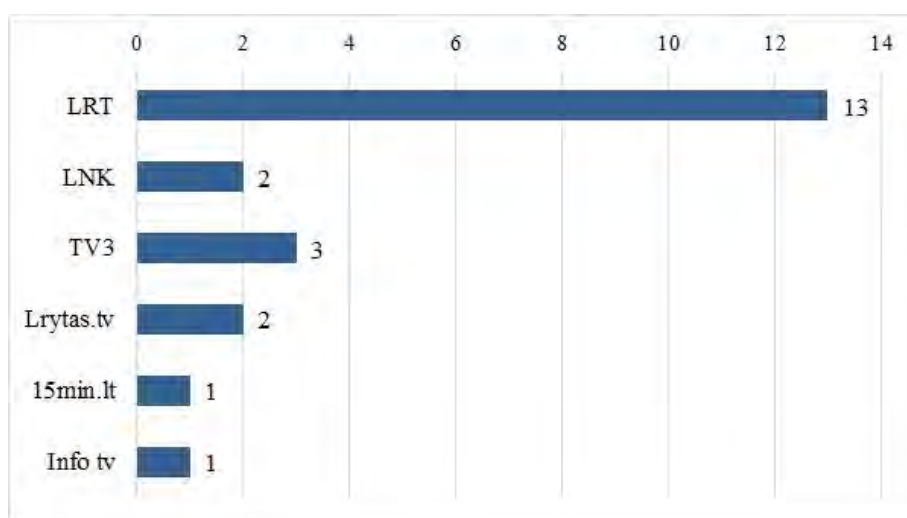
Bendradarbiavimas žiniasklaidoje

SEIMO NARĖS PAMINĖJIMŲ ŽINIASKLAIDOJE MONITORINGAS (2023 M. SAUSIO 1 D. – 2023 M. GRUODŽIO 31 D.)

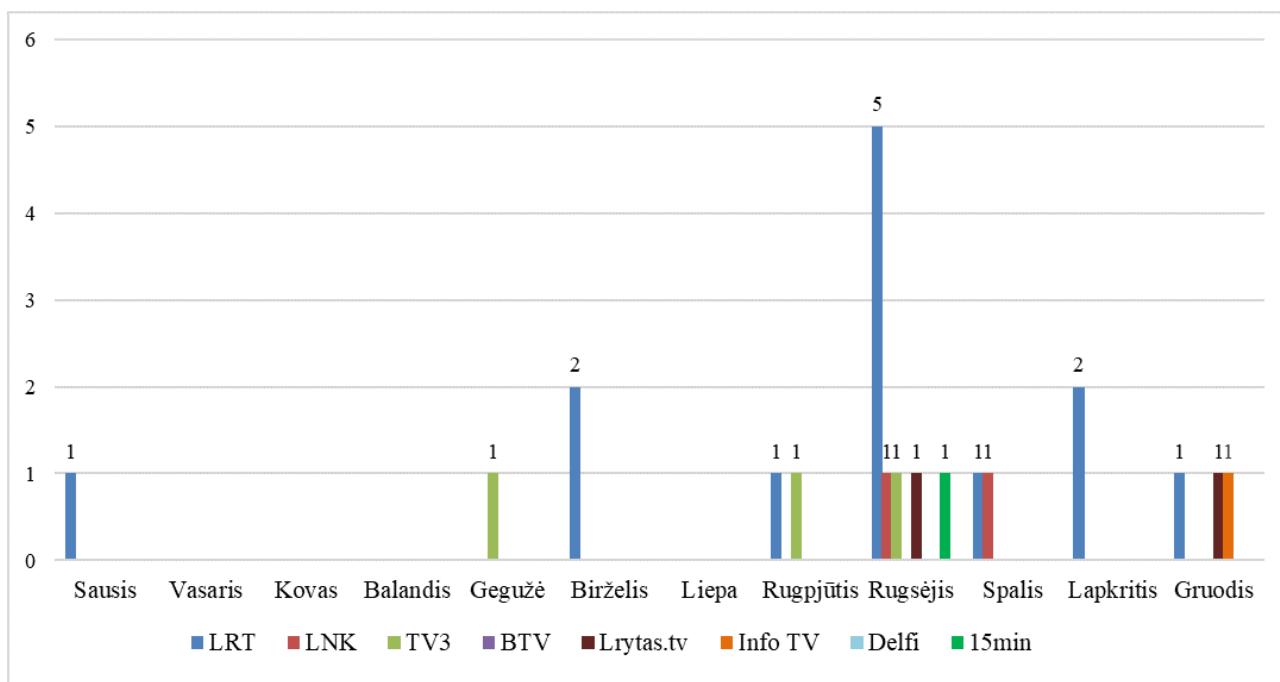
Šioje apžvalgoje pateikiama informacija apie Seimo narės **Vilijos Targamadzės** pasisakymus ir paminėjimus žiniasklaidoje.

SEIMO NARĖS KOMENTARŲ SKAIČIUS TELEVIZIJOS LAIDOSE

2023 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. televizijos laidose iš viso parodyti 22 reportažai / pokalbiai, kuriuose pasisakė Seimo narė V. Targamadzė.

Seimo narės komentarų skaičius televizijos laidose 2023 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. (skaitinė išraiška)

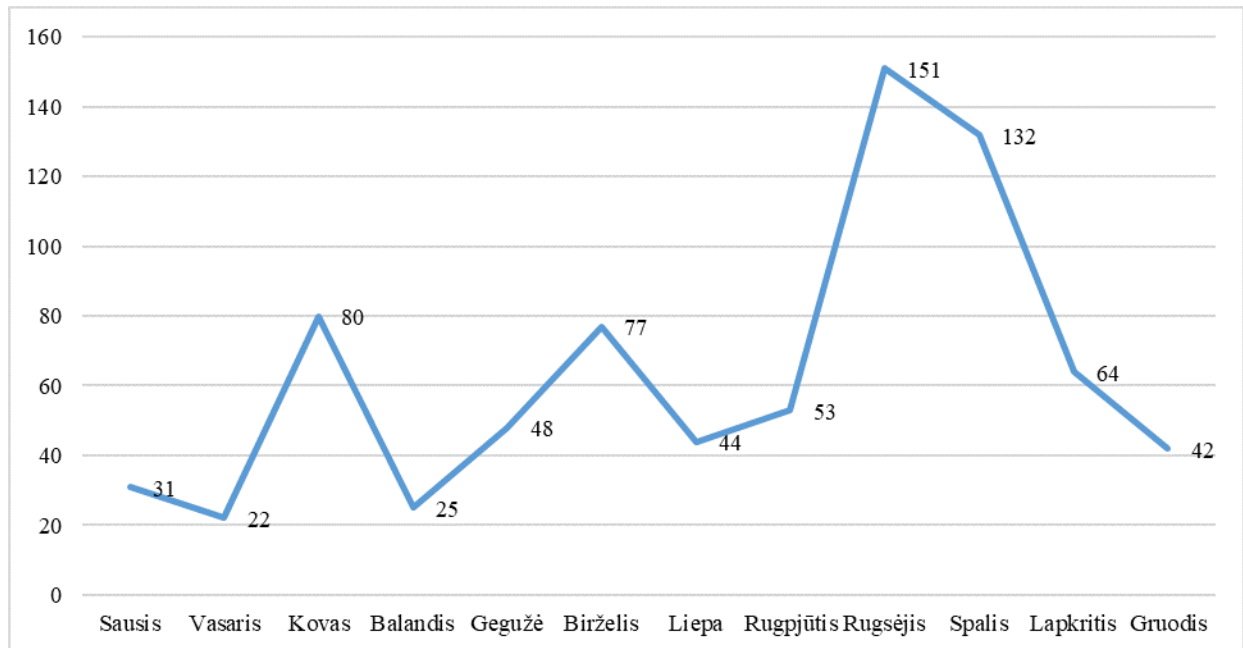

Seimo narės komentarų skaičius televizijos laidose 2023 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. (skaitinė išraiška)

Informacija parengta remiantis kaupiama televizijos įrašų duomenų baze, kurią Seimo informacijos vartotojai gali rasti Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento svetainėje Informacija ir tyrimai.

SEIMO NARĖS PAMINĖJIMAI ŽINIASKLAIDOJE

2023 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. Seimo narė Vilija Targamadžė paminėta 769 pranešimuose.

Daugiausia informacijos pateikė naujienų agentūra ELTA – 66 ir naujienų portalai Lrt.lt – 54, Lrytas.lt – 48, Delfi.lt – 46, Respublika.lt – 40 pranešimų.

Informaciją parengė:

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS**

BENDROSIOS IR BIBLIOGRAFINĖS INFORMACIJOS SKYRIUS

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos
Informacijos ir komunikacijos departamento

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
 Tel.: (8 5) 239 6189 / 239 6580 / 239 6179
 El. p.: bbi@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt
www.lrs.lt/info

Mielieji Lietuvos žmonės,

*dėkoju jums už pateiktus pasiūlymus, pastabas,
kartais išsakytą kritiką, nes tai padeda nenukrypti nuo to,
ko labiausiai reikia mūsų valstybei.
Jūsų palaikymas man labai svarbus.
Gyvename sudėtingais ir nelengvais laikais,
bet tikiu, kad, palaikydami vieni kitus,
mes įveiksime visus sunkumus.*

*Jūsų Seimo narė
Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė*